

МЕЖДУНАРОДНА ФЕДЕРАЦИЯ НА БИБЛИОТЕЧНИТЕ АСОЦИАЦИИ И ИНСТИТУЦИИ

ФУНКЦИОНАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ НОРМАТИВНИТЕ ДАННИ

Концептуален модел

Окончателен доклад на Изследователската група на ИФЛА за
функционални изисквания и номериране на контролните записи (FRANAR)

Одобрен от Постоянните комисии на Секцията по каталогизация и Секцията по
класификация и предметизация на ИФЛА
март 2009 г.

Превод на български: Силвия Филипова
Редактор на превода: Александра Дипчикова

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	3
Членове на Работната група за Функционални изисквания и номериране на контролните записи	5
1. ЦЕЛ	6
2. ОБХВАТ	7
3. СХЕМА „ОБЕКТ – ВРЪЗКА” И ОПРЕДЕЛЕНИЯ	8
3.1. Методология „обект – връзка”	8
3.2. Условни означения в схемите	8
3.3. Схема „обект – връзка”	9
3.4. Определения на обектите	13
4. АТРИБУТИ	23
4.1. Атрибути на лице	24
4.2. Атрибути на фамилия	25
4.3. Атрибути на колективен орган	26
4.4. Атрибути на произведение	27
4.5. Атрибути на проявление	29
4.6. Атрибути на възплъщение	30
4.7. Атрибути на единица	31
4.8. Атрибути на понятие	32
4.9. Атрибути на предмет	32
4.10. Атрибути на събитие	32
4.11. Атрибути на място	32
4.12. Атрибути на име	32
4.13. Атрибути на идентификатор	33
4.14. Атрибути на контролирана точка за достъп	33
4.15. Атрибути на правила	36
4.16. Атрибути на агенция	37
5. ВРЪЗКИ	38
5.1. Връзки между нормативните данни в контекста на модела	38
5.2. Връзки, изобразени на схемата на високо ниво на обобщение	38
5.3. Връзки между лица, фамилии, колективни органи и произведения	39
5.3.1. Връзки между лица	40
5.3.2. Връзки между лица и фамилии	43
5.3.3. Връзки между лица и колективни органи	44
5.3.4. Връзки между фамилии	44
5.3.5. Връзки между фамилии и колективни органи	45
5.3.6. Връзки между колективни органи	46
5.3.7. Връзки между произведения, проявления, възплъщения и единици	47
5.4. Връзки между различните имена на лица, фамилии, колективни органи и произведения	50
5.4.1. Връзки между имена на лица	51
5.4.2. Връзки между имена на фамилии	52
5.4.3. Връзки между имена на колективни органи	53
5.4.4. Връзки между имена на произведения	54
5.5. Връзки между контролирани точки за достъп	54
6. ЗАДАЧИ НА ПОЛЗВАТЕЛЯ	57
ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА	64

ВЪВЕДЕНИЕ

Работната група за Функционални изисквания и номериране на контролните записи (FRANAR) бе създадена през април 1999 г. от Секцията за библиографски контрол в рамките на Програмата на ИФЛА за Универсален библиографски контрол и международен MARC (UBCIM). След закриването на Програмата за UBCIM през 2003 г. Алиансът на IFLA/CDNL за библиографски стандарти (ICABS) и Британската библиотека поеха съвместна отговорност за Работната група по FRANAR.

Работната група имаше три задачи:

- 1) Да определи функционалните изисквания към контролните записи като продължи работата по библиографските системи, започната в рамките на проекта „Функционални изисквания към библиографските записи”.
- 2) Да проучи приложимостта на Международен стандартен номер за нормативни данни (ISADN), да определи възможното му приложение и ползватели, да уточни, за кои видове контролни записи е необходим такъв ISADN, да проучи възможната структура и нужния вид управление на номера.
- 3) Да бъде официален посредник между ИФЛА и други заинтересувани от контролните файлове групи и да работи с тях: INDECS (Interoperability of Data in E-Commerce Systems – Оперативна съвместимост на данните в системите за електронна търговия), ICA/CDS (International Council on Archives/Committee on Descriptive Standarts – Международен съвет на архивите/Комитет по стандарти за описание, която по-късно се преименува в International Council on Archives Committee on Best Practices and Professional Standarts – Комитет за добри практики и професионални стандарти към Международния съвет на архивите), ISO/TC46 for international numbering and descriptive standarts (Технически комитет 46 на ISO за международни стандарти за номериране и описание), CERL (Consortium of European Research Libraries – Консорциум на европейските научни библиотеки) и др.

Този документ е резултат от реализирането на първата от тези задачи и представлява част от продължаването и разширяването на модела *Функционални изисквания към библиографските записи*, предвидено от Изследователската група на ИФЛА за разработване на функционални изисквания към библиографските записи. На втората задача, свързана с номерирането, Работната група посвети отделен документ. Третата задача представлява постоянна дейност, от която произтекоха многобройни ценни контакти, обогатили съдържанието на този документ и други аспекти от дейността на Работната група. Те осигуриха възможност по време на работата си групата да прегледа редица други документи за нормативните данни.

Тъй като моделът *Функционални изисквания към нормативните данни* наистина е продължение и разширение на FRBR, Работната група определи възможности за усъвършенстване както на самия модел FRBR, така и на определения и т.н. Те ще бъдат предложени за разглеждане от Работната група на ИФЛА за преработка на FRBR. Освен това, групата определи други публикации на ИФЛА, свързани с нормативните данни, при които също може да се наложат преработки. Тези потенциални промени също ще бъдат предоставени на съответните групи за обсъждане.

Изследователската група на ИФЛА за FRBR отбеляза необходимостта от по-нататъшен анализ на „обектите, които са център на тематичните контролни файлове, тезаурусите, класификационните схеми и на връзките между тези обекти”. Въпреки че Работната група по FRANAR е включила в своя модел на нормативни данни някои аспекти на тематичните

нормативни данни, тя не е извършила цялостния анализ, предвиден от Работната група за FRBR. След като Работната група за FRANAR вече започна своята работа, с тази отговорност беше натоварена нова работна група – Работна група за функционални изисквания към тематичните нормативни данни¹.

Членове на Работната група за Функционални изисквания и номериране на контролните записи

Francoise Bourdon (председател 1999 – 2002)

Национална библиотека на Франция

Christina Hengel-Dittrich

Национална библиотека на Германия

Ольга Лаврѐнова

Руска държавна библиотека

Andrew MacEvan

Британската библиотека

Eeva Murtomaa

Национална библиотека на Финландия

Glenn E. Patton (председател 2002 – 2009)

OCLC, САЩ

Henry Snyder

Калифорнийски университет, САЩ

Barbara Tillet

Библиотека на Конгреса, САЩ

Hartmut Walravens

Международна агенция за ISBN, Германия

Mirna Willer

Задарски университет, Хърватия

Секретар

Marie-France Plassard (1999 – 2003)

Програма на ИФЛА за UBCIM

Консултант

Tom Delsey

Отава, Канада (2001 – 2009)

Превод на:

Functional Requirements for Authority Data. A Conceptual Model / Ed. by Glenn E. Patton. – München: K.G. Saur, 2009. – ISBN 978-3-598-24282-3

1. ЦЕЛ

В библиотеките, музеите или архивите каталогът е мрежа от организирани данни, в които е описано съдържанието на информацията, управлявана от институцията. Нормативните данни представляват контролирани точки за достъп и друга информация, която институциите използват за поддръжане на произведенията на определено лице, фамилия или колективен орган или различните издания на едно заглавие. Контролираните точки за достъп включват установени и вариантни форми на името, обединени от каталогизаторите за идентифициране на обект. За нуждите на това изследване са разгледани цялостно само обектите име и заглавие. Предметните термини в каталозите обаче, спадат към другите обекти, които обикновено са подложени на нормативен контрол. Нормативният контрол, който означава едновременно идентифициране на обектите, представени от контролирани точки за достъп и тяхното непрестанно управление, е неразделна част от функционирането на каталога. Той е от полза за каталогизаторите, които са в състояние да идентифицират и разграничават контролираните точки за достъп в каталога. Още по-важен е нормативният контрол за крайните потребители, тъй като им позволява да търсят библиографските ресурси в каталозите по която и да е контролирана форма на име на автор или на заглавие.

Основната цел на този концептуален модел е да предостави структура за анализ на функционалните изисквания към онези нормативни данни, които са необходими за поддръжане на нормативен контрол и за международен обмен. Моделът разглежда данните, независимо от начина на представянето им (напр. в контролни записи).

По-конкретно, концептуалният модел е разработен, за да:

- осигури ясно определена, структурирана отправна система за свързване на данните, регистрирани от създателите на контролния запис с потребностите на ползвателите на тези данни;
- подпомогне оценката на възможностите за международно споделяне и ползване на нормативните данни както в библиотечния сектор, така и извън него.

2. ОБХВАТ

Функционалният обхват на изследването беше ограничен съзнателно до библиотечния сектор, но то е провеждано с оглед на сравнителен анализ с други сектори.

За целите на този модел за ползватели на нормативни данни се приемат както създателите им, които ги формират и поддържат, така и крайните потребители, които използват нормативната информация чрез директен достъп до нормативните данни или индиректно чрез контролираните точки за достъп и системата от препратки в библиотечните каталози, националните библиографии и др.

За нуждите на това изследване нормативните данни са дефинирани като съвкупност от информация за лице, фамилия, колективен орган или произведение, чието име се използва като основа на контролирана точка за достъп за библиографски цитирания, записи в библиотечен каталог или библиографска база данни.

Прието е нормативните данни да се структурират в съответствие с насоки и спецификации като изложените в Ръководството за контролни записи и препратки на ИФЛА² и/или в правила за каталогизация. На практика контролният запис обикновено съдържа установената точка за достъп за обекта, посочена от агенцията за каталогизация като форма, която се показва по подразбиране в нейните каталози, както и точки за достъп за вариантните форми на името и установените точки за достъп за свързани обекти. Контролният запис по правило включва и информация, идентифицираща правилата, по които са установени контролираните точки за достъп, използваните източници, агенцията за каталогизация, отговорна за създаване на контролираната точка за достъп и т.н.

За целите на това изследване обаче не са предпоставени нито физическа структура на нормативните данни, нито начин на съхраняването им в контролен файл, който е отделен от същинския каталог или библиографски файл или е напълно интегриран с него.

На високо ниво на обобщеност концептуалният модел включва нормативни данни от всички видове. Схемата на връзката между обектите (т. 3.3.) и определенията на обектите (т. 3.4.) са предназначени да отразяват нормативни данни за лица, фамилии, колективни органи и географски обекти или за обекти, представени в каталога от нормативни данни за заглавие (от вида заглавия на произведение или на произведение/проявление и колективни заглавия на произведения или произведения/проявления), както и за създател/заглавие, за тематично съдържание (предметни рубрики, термини от тезауруси и класификационни индекси), за различни видове имена и идентификатори (стандартни номера, кодове и др.), свързани с тези обекти. Подробният анализ на атрибутите на обектите (глава 4) и връзките (глава 5) обаче е съсредоточен само върху нормативните данни в библиотеките за контролирани точки за достъп, представляващи имена, свързани с лица, фамилии и колективни органи, както и за контролирани точки за достъп от типа *създател/заглавие* и *заглавие*, свързани с произведения, проявления, въплъщения и единици. В тези глави не са включени атрибути и връзки, свързани с други видове нормативни данни (като тематичните нормативни данни). Те не съдържат и информация за управление на процесите, която може да се приеме като част от нормативните данни (напр. за контрол на версията или решения за начина на обработка на описания ресурс).

3. СХЕМА „ОБЕКТ – ВРЪЗКА” И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

3.1. Методология „обект – връзка”

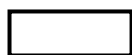
В методологията, използвана за изграждане на този концептуален модел е приложена техниката за анализ на обектите, използвана в модела „Функционални изисквания към библиографските записи” (FRBR)³. Както е описано в т. 2.3. от FRBR, първата крачка е идентифициране на ключовите обекти, които представляват интерес за ползвателите на информация в определена област на знанието. Всеки един от тези *ключови обекти*, или *същности*, става обединителна точка на група данни. Моделът, разработен по тази методика, показва също отношенията между различните видове обекти.

След като структурата на модела вече е изградена на най-високо ниво чрез идентифициране на обектите и връзките между тях, следващата стъпка е да се определят основните характеристики или *атрибути* на всеки обект. На едно по-подробно ниво моделът може да опише и връзките, които може да съществуват между конкретни примери от обекти.

Описаният по-долу модел „обект – връзка” е използван в това изследване, за да се оцени съответствието на всеки атрибут и всяка връзка с поредицата задачи на ползвателите, определени по-нататък в този документ.

Обект или атрибут: При построяването на всеки концептуален модел, ключово е решението дали определена информация да се определи като *атрибут* или като отделен *обект*. Решението зависи от използването на атрибута или обекта в бъдеще. Разработчиците на модела FRBR са приели, че признаването на *лицата* и *колективните органи* за отделни обекти, които така биха могли да бъдат свързвани с другите включени в модела обекти, има значително преимущество. Каталогизаторите традиционно използват нормативни данни за контрол на имената на лица и колективни органи. Определянето им за обекти позволява много по-голяма гъвкавост при контролирането на имената и премахва излишните повторения, които биха се получили, ако те бяха включени в модела като атрибути. Така, имената на тези обекти може да се контролират в контролен запис и когато е необходимо да се свързват с други контролни записи, библиографски записи или записи за състоянието на фонда. Решението, взето в модела FRBR, да се разглеждат като обекти, а не като атрибути, е пренесено в този концептуален модел за нормативни данни. Освен това, дефинирането на имена и идентификатори в този модел като обекти позволява по-ясно да се посочват отношенията между обектите, за които се създават нормативни данни и имената и/или идентификаторите, чрез които те са известни и на които се базират контролираните точки за достъп за тези обекти.

3.2. Условни означения в схемите

С правоъгълник се означава обект (т. е. обект от интерес за ползвателите на нормативни данни).

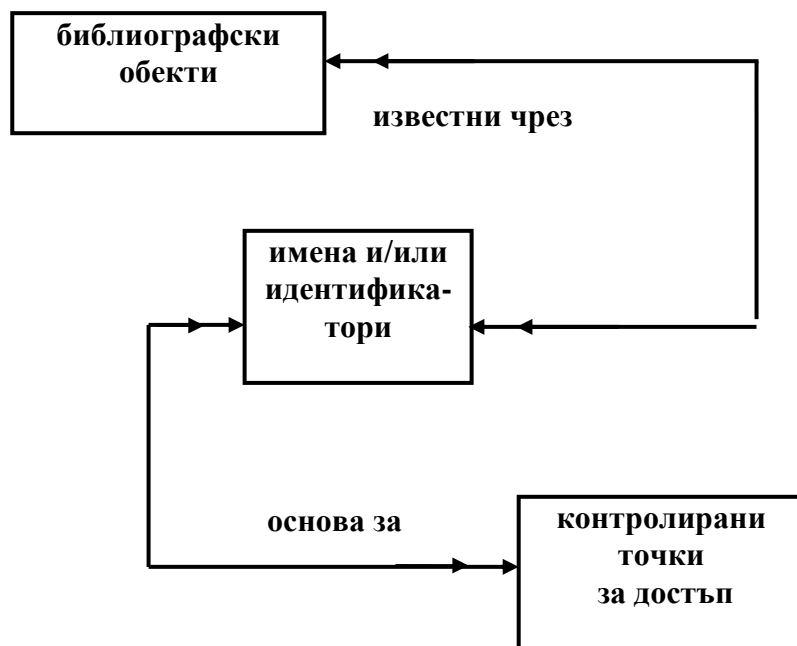

Правоъгълник, който огражда с пунктирна линия група от два или повече обекта, означава, че връзката, представена чрез стрелка до пунктирната линия, може да се приложи към всеки или към всички обекти, поместени в него.

→ Стрелка с един връх представлява връзка, при която отделен пример от обекта в изходната точка на линията може да бъде свързан само с един пример от обекта, към който сочи стрелката.

→ Стрелка с два върха на една линия представлява връзка, при която отделен пример от обекта от началния край на линията може да бъде свързан с един или повече примери от обекта, към който сочи стрелката.

3.3. Схема „обект – връзка”

Фигура 1. Фундаментална основа за концептуалния модел

Фундаменталната основа за концептуалния модел е илюстрирана на Фигура 1. Моделът може да се опише опростено по следния начин: обектите в библиографската среда (напр. идентифицираните в модела „Функционални изисквания към библиографските записи”) са известни чрез имена (наименования) и/или идентификатори. В процеса на каталогизация (независимо дали се извършва в библиотеки, музеи или архиви) тези имена и/или идентификатори се използват като основа за създаване на контролирани точки за достъп.

По-пълна форма на концептуалния модел за нормативни данни е представена графично на Фигура 2. Обектите, изобразени на схемата, са разгледани в точка 3.4.

Обекти: На схемата са изобразени онези обекти, които представляват основен интерес за ползвателите на нормативни данни. Цялостната схема е модел на връзките между тези обекти, а не модел на контролен запис, който е специфично приложение на нормативните данни.

Обектите, за които се създават нормативни данни (т.е. десетте обекта, определени във „Функционални изисквания към библиографските записи” – *лице, колективен орган, произведение, проявление, възлъщение, единица, понятие, предмет, събитие и място* – плюс още един допълнителен обект – *фамилия*) са изобразени в горната част на схемата. Долната част от схемата изобразява *имената*, чрез които тези обекти са известни, *идентификаторите*, определени за тях и получените на основата на тези имена и

идентификатори *контролирани точки за достъп*, които са регистрирани като нормативни данни. В схемата са изтъкнати и два обекта, които подпомагат определянето на съдържанието и формата на точките за достъп – *правила за каталогизация и агенция*.

Важно е да се отбележи, че обектите, изобразени в горната част на схемата (*лице, фамилия, колективен орган, произведение, проявление, въплъщение, единица, понятие, предмет, събитие и място*) са библиографски обекти. Като такива те отразяват мисловни конструкции или понятия, които са неразделна съставна част от правилата, използвани за създаване на библиотечни каталози и нещо, което се приема за конкретен пример от определен вид обект в съответствие с различните правила за каталогизация може да се отнесе към друг вид обект.

Според някои правила за каталогизация например, авторите винаги се представят като реални индивиди и следователно специфичните случаи на библиографския обект *лице* винаги съответстват на съществуващи личности. Според други правила обаче, при някои обстоятелства се приема, че авторите създават повече от една библиографска идентичност и в такъв случай конкретните примери от библиографския обект *лице* може да съответстват на приет от индивида персонаж, а не на самата личност.

Също така, повечето правила за каталогизация изискват да се приема нова установена форма за колективен орган всеки път, когато той променя наименованието си. В тези случаи всеки специфичен пример от библиографския обект *колективен орган* съответства на органа само за периода от време, през който е носил даденото име. Следователно, самият орган (напр. законно регистрирано предприятие, държавна агенция, музикална група и др.) може да бъде представен от два или повече примера от библиографския обект *колективен орган*.

От друга страна, правилата за създаване на предметни термини, може да наложат създаването на единствена установена форма, която да представя колективния орган за цялото време на неговото съществуване. В такъв случай конкретният пример от библиографския обект *колективен орган* съответства на самия колективен орган.

Правилата за каталогизация може да разглеждат по различен начин също и *произведенията, проявленията, въплъщенията и единиците*. Границите на конкретен пример от библиографския обект *произведение* могат да бъдат определени различно в една и в друга система от правила. От това следва, че двата отделни примера от библиографския обект *произведение*, получени в контекста на тези системи, може да не бъдат съвсем равностойни. Също така, прилагането на една система от правила за каталогизация може да породи малко по-различно разбиране за библиографския обект *проявление*, отколкото използването на друга система от правила и т.н.

Правилата за каталогизация и установената практика на индексирание може да се различават и при трактовката на измислени личности, свръхестествени или приказни същества, въображаеми места и т.н. Понякога тези обекти се представят като *лица, фамилии, места* и т.н., но в други случаи, те се разглеждат като понятия. Също така, определени събития (конференции, спортни състезания и т.н.) в една система от правила за каталогизация може да се разглеждат като *колективни органи*, а в друга да се приемат просто за *събития*.

Връзки между обектите: Връзките, изобразени на схемата (Фигура 2), отразяват характерните зависимости между различните видове обекти. Линиите и стрелките, които свързват обектите от горната част на схемата с тези от долната част, представят връзките между *име* и *идентификатор* и библиографските обекти, с които те са свързани (*лице, фамилия, колективен орган, произведение, проявление, въплъщение, единица, понятие, предмет, събитие и място*). Определен пример от всеки от тези библиографски обекти може да бъде известен под едно или повече *имена* (връзка *има название*) и обратно, всяко *име*

може да бъде свързано с един или повече конкретни случаи от който и да е библиографски обект (*връзка е название за*). По същия начин за отделните случаи на всеки от библиографските обекти могат да бъдат определени един или повече *идентификатора* (*връзка е означен от*, но всеки *идентификатор* може да бъде определен само за един отделен случай от библиографския обект (*връзка е определен за*).

Трябва да се отбележи, че схемата (Фигура 2) показва и връзката *е свързано с*, която може да съществува между библиографските обекти *лице, фамилия* или *колективен орган* от една страна, и *произведение, проявление, възплъщение* или *единица* от друга. Схемата „обект – връзка” във FRBR отразява на най-високо ниво на обобщение връзките между обектите *произведение, проявление, възплъщение* и *единица* (напр. *произведението* се „осъществява чрез” *проявление* и т.н.). Тя изобразява и редица специфични връзки между *лице* и *колективен орган*, от една страна, и *произведение, проявление, възплъщение* или *единица*, от друга (*произведението* може да бъде *създадено от лицето* и т.н.). Същите връзки, обосновани концептуално за обектите във FRBR, са представени в концептуалния модел за нормативни данни.

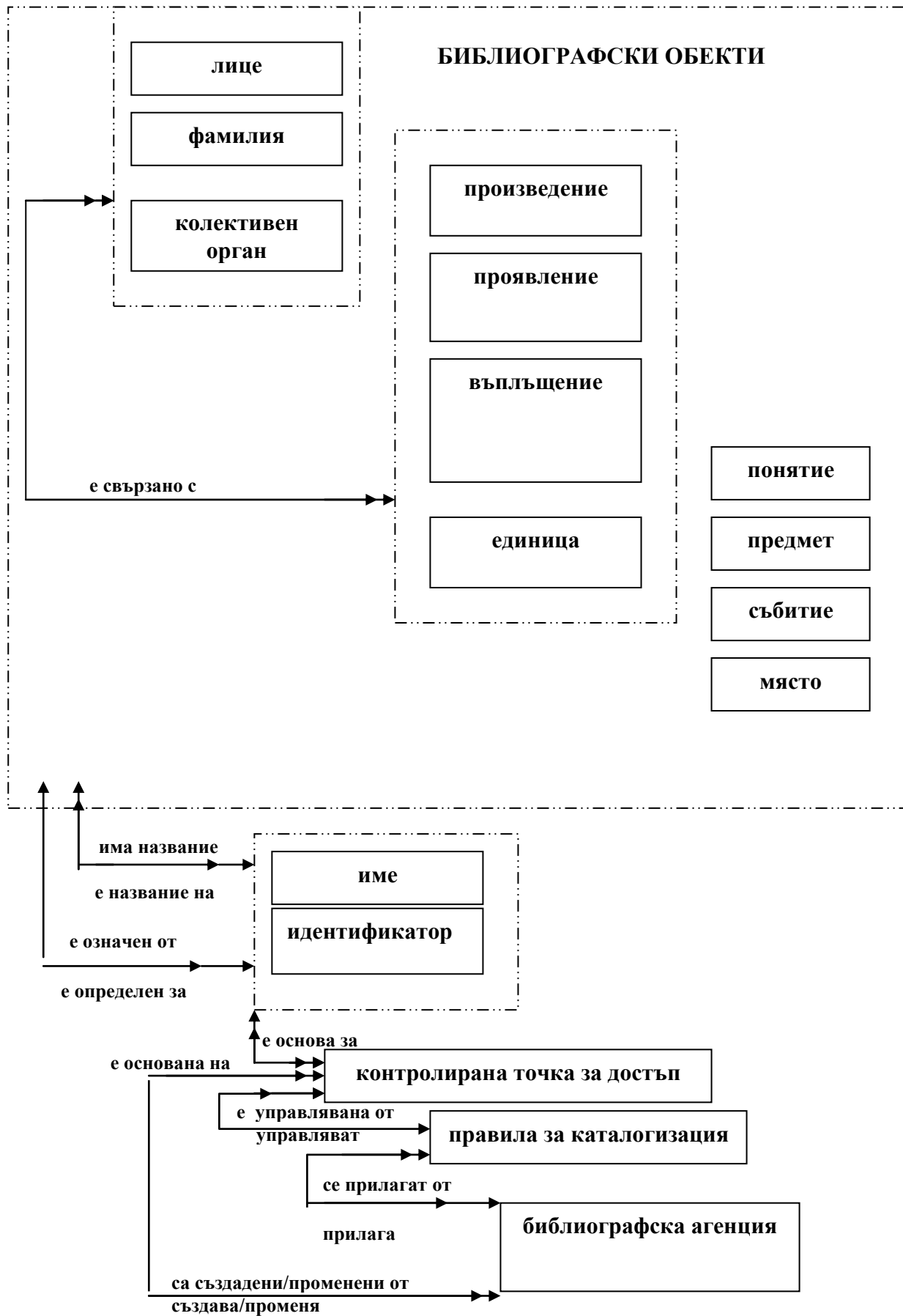
В долната част на схемата (Фигура 2) са изобразени връзките между обектите *име* и *идентификатор* и формалната и структурната характеристика на обекта *контролирана точка за достъп* и връзката на този обект с обектите *правила* или *агенция*. Конкретно *име* или *идентификатор* може да бъде основа за *контролирана точка за достъп* (*връзка е основа за*) и обратното, *контролирана точка за достъп* може да се основава на *име* или *идентификатор* (*връзка е основана на*).

Контролираната точка за достъп може да представлява комбинация от две *имена* и/или два *идентификатора*, както е в случаите с *точката за достъп създател/заглавие*, която представя едно произведение чрез съчетание от името на автора и името (т. е. заглавието) на произведението. *Контролирана точка за достъп* се създава за примерите от обекта *произведение*. За да функционира ефективно обаче, тя трябва да отразява връзката на това произведение не само с конкретните примери от обекта *име* (т. е. с различните заглавия, с които е известно произведението), но и неговата връзка с конкретни примери от другите обекти, изобразени в горната част на схемата (особено с *лицето, фамилията* или *колективния орган*, които носят отговорност за произведението). Като резултат се получава *точка за достъп създател/заглавие*.

Контролираните точки за достъп се определят по *правила* за каталогизация (*връзка е управлявана от/управляват*), които на свой ред може да се прилагат от една или повече агенции (*връзка „се прилагат от/прилага”*). По този начин контролираните точки за достъп могат да се съставят или променят от една или повече агенции (*връзки създадена от* или *променена от*).

Тези отношения са описани по-подробно в т. 5.2.

Връзки между примери от един обект: В схемата „обект – връзка” не са изобразени други видове връзки, които могат да възникнат между конкретен пример от един вид библиографски обект и конкретен пример от същия или от друг вид библиографски обект (напр. *колаборативна връзка* между две специфични лица или *връзка от вида принадлежност* между лице и колективен орган). Те са разгледани в т. 5.3.

Фигура 2. Концептуален модел за нормативни данни

Други видове връзки, които могат да съществуват между конкретни примери от обектите, изобразени в горната част на схемата (*лице, фамилия, колективен орган, произведение, проявление, възплъщение, единица, понятие, предмет, събитие, място*) и конкретните случаи от обекта *име*, са разгледани в т. 5.4.

Друг вид връзки, които могат да се осъществяват между отделни случаи от обекта *контролирана точка за достъп* (напр. връзка между две точки за достъп, представени паралелно на няколко езика или азбуки) не са изобразени на схемата „обект – връзка”. Те са разгледани в т. 5.5.

Връзки или атрибути: За целите на това изследване някои видове връзки между конкретен пример от един вид обект и конкретен пример от друг вид обект се приемат просто за атрибут на първия обект. Например, при връзката между *колективен орган* и свързаното с него *място*, която е заложена в конструкцията на контролирана точка за достъп за този колективен орган, е преценено, че е достатъчно свързаното с колективния орган място да се разглежда само като негов атрибут. Това не изключва възможността моделът да се разработи допълнително, за да отрази изрично този вид отношение като връзка между двата обекта.

3.4. Определения на обектите

Определенията на обектите са взети предимно от два източника: *Функционални изисквания към библиографските записи FRBR*) и *Ръководство за контролни записи и препратки (GARR)*. Всяко определение е съпроводено от примери от съответния обект. Тези списъци не са нито задължителни, нито изчерпателни.

За да улесни свързването на обектите с техните определения, читателят би могъл да направи копие на Фигура 2 и да го използва за справки при четене на определенията по-долу.

Лице

Индивид, персонаж или идентичност, установени или възприети от индивид или група [FRBR, модифицирано].

Включва реални индивиди.

Включва персонажи или идентичности, създадени или приети от индивид чрез използване на повече от едно име (напр. истинското име на индивида и/или един или повече псевдоними).

Включва лица или идентичности, създадени или приети общо от двама или повече индивида (напр. Ellery Queen – колективен псевдоним на Frederic Danny и Manfred B. Lee).

Включва литературни и легендарни персонажи, божества и животни с имена на литературни персонажи, актьори и изпълнители.

Включва персони и идентичности, създадени или приети от група хора (напр. Betty Crocker).

Включва названия, създадени в резултат на научни изследвания (напр. Bedford Meister, Meister E. S.).

Може да включва група от индивиди с едно и също име, когато не

е възможно да се установи отделна идентичност за всеки отделен индивид от групата.

Забележка: Правилата за каталогизация се различават по отношение на персонажите (т.е. библиографските идентичности), създадени или приети от един и същи индивид. Някои правила приемат псевдонимите, използвани от един индивид като отделни персонажи и въвеждат отделна установена форма за всеки от тях, като свързват с препратки Виж и получените установени форми на имена за тези персонажи. При други правила е прието за даден индивид и за псевдонимите, използвани от него да се използва само един персонаж. Той се поддържа като установена форма, а имената на останалите персонажи се приемат като вариантни форми на името на индивида.

Фамилия

Две или повече лица, които са свързани чрез раждане, женитба, осиновяване, граждански съюз или подобен правен статут или се представят като фамилия по друг начин.

Включва кралски фамилии, династии, благороднически родове и др.

Включва патриархати и матриархати.

Включва групи от индивиди с общо родословие.

Включва членовете на едно семейство (родители, деца, внуци и т.н.).

Включва последователните носители на наследствена титла в благороднически род, представени колективно (напр. Dukes of Norfolk).

Колективен орган

Организация или група от лица и/или организации, идентифицирани под отделно име и действащи като едно цяло [FRBR, модифицирано].

Включва временни групи и групи, конституирани като събрания, конференции, конгреси, експедиции, изложби, фестивали, панаири и др.

Включва музикални изпълнителски групи, артистични групи и танцови групи, извършващи колективна дейност.

Включва организации, които действат като териториална административна власт, изпълнявайки или претендирайки да изпълняват държавни функции на определена територия като федерация, държава, регион, местна община и др.

Включва организации и групи, чиято дейност е прекратена, както и такива, които продължават да съществуват.

Включва измислени организации или групи от лица.

Забележка: Правилата за каталогизация може да интерпретират по различен начин събранията и т.н., в зависимост от това, дали те са свикани официално на предварително определена дата, дали са публикувани материалите от тях и т.н. В някои случаи, когато действат като група, те се приемат за колективни органи, но в други случаи се разглеждат просто като събития (виж и определението за обекта събитие).

Забележка: Правилата за каталогизация обикновено разглеждат отделните идентичности на колективните органи, използвали с течение на времето различни наименования, като различни, но свързани помежду си колективни органи.

Произведение

Самостоятелна интелектуална или художествена творба (т.е. интелектуалното или художествено съдържание) [FRBR, както е модифицирано в Международни принципи на каталогизацията – Термини и определения⁴].

Включва произведения, изразени в словесна форма, музикални, графични и фотографски произведения, произведения с движещи се изображения, картографски произведения, триизмерни творби, данни, компютърни програми и др.

Включва правни произведения (закони, правилници, конституции, договори, съдебни правила, съдебни решения и др.), религиозни произведения (свещени писания, религиозни доктрини, литургични произведения, папски послания и др.).

Включва както сборници или компилации от произведения, така и самостоятелни произведения.

Включва съставни части (т.е. статии, публикувани в брой от периодично издание или панели от олтарни изображения).

Забележка: Представата за произведение и за разграничаването на едно произведение от друго, може да се различава при различните култури, дисциплини или библиографски агенции. Следователно библиографските традиции, установени от различни култури, национални групи или библиографски агенции могат да се различават по отношение на използваните от тях критерии за разграничаване на едно произведение от друго. Особеностите на правилата за каталогизация също могат да въздействат върху същността и обхвата на термина произведение.

Проявление

Интелектуалното или художествено реализиране на произведение във формата на буквено-цифрово, музикално или хореографско нотирание, звук, изображение, предмет, движение и др. или всяка

комбинация от тези форми [FRBR].

Включва специфичните думи, изречения, параграфи и др., които се получават при осъществяването на производението в текстова форма (напр. чрез превод).

Включва отделните ноти, фразировка и др., които се получават при осъществяването на музикално произведение (напр. под формата на представление).

Включва специфичните поредици от движещи се изображения, комбинирани или не със звуци, налични в дадена версия на кинематографично произведение.

Изключва аспекти на физическа форма като шрифт, оформление, ако не са съществена част от интелектуалното или художествено осъществяване на самото произведение.

Забележка: Степента на библиографските различия между вариантните проявления на едно произведение зависи донякъде от естеството на самото произведение и от предполагаемите потребности на ползвателите. Различия, които проличават само след подробен анализ и сравнение между проявленията, обикновено се отразяват в нормативните данни, само когато естеството и значимостта на производението дават основание за такъв анализ и се очаква, че разграничаването би било от значение за ползвателите.

Забележка: Контролираните точки за достъп, в които има допълнения, отразяващи атрибути на дадено проявление (напр. език на проявлението, форма на проявлението), обикновено служат за групиране на свързани с производението проявления по признаци, които са различни от разграничаването им.

Въплъщение

Физическото представяне на проявлението на производението [FRBR].

Включва въплъщения във формата на книги, периодични издания, географски карти, плакати, звукозаписи, кинофилми, видеозаписи, DVD, CD-ROM, комплекти мултимедия, PDF файлове, MP3 файлове и др.

Забележка: Ако физическото въплъщение на проявлението на производението се изразява в изготвянето на единствен артефакт (напр. авторски ръкопис или оригинална картина с маслени бои), въплъщението обхваща само него. Ако въплъщението обаче включва продукцията на множество екземпляри (напр. при публикуване на книги и звукозаписи с търговска цел), то обхваща цялото количество от произведени физически екземпляри. И накрая обектът, описван за каталожни цели, всъщност е абстракция, извлечена от характеристиките на един екземпляр, като се предполага, че всички останали

екземпляри от това въплъщение имат същите характеристики.

Единица

Един екземпляр от въплъщение [FRBR].

Включва единици, състоящи се само от един физически обект (напр. един том, една касета и др.).

Включва екземпляри, съдържащи повече от един физически обект (два или повече тома, компактдиска и др.) и електронни ресурси в многобройни файлове в световната мрежа.

Понятие

Абстрактна концепция или идея [FRBR].

Включва области на знанието, научни дисциплини, (идейни) школи в науката и изкуството (философски учения, религии, политически идеологии и др.) и др.

Включва теории, процеси, технологии, процедури и др.

Забележка: Обектът „понятие” е определен така, както е във FRBR, без допълнения или пояснения, в очакване на резултатите от дейността на Работната група за FRASAR.

Забележка: В рамките на това изследване обектите, категоризирани като понятия, са разгледани само във връзка с тематичните нормативни данни.

Предмет

Материална вещь [FRBR].

Включва одушевени и неодушевени предмети, срещащи се в природата.

Включва неподвижни, подвижни и движещи се предмети, които са продукт на човешкото творчество.

Включва обекти, които не съществуват.

Забележка: Обектът „предмет” е определен така, както е в FRBR, без допълнения или пояснения, в очакване на резултатите от дейността на Работната група за FRASAR.

Забележка: В рамките на това изследване обектите, определени като предмети, са разгледани само в контекста на тематичните нормативни данни.

Събитие

Действие или явление [FRBR].

Включва исторически събития, епохи, периоди от време.

Забележки: Обектът „събитие” е определен така, както е в

FRBR, без допълнения или пояснения, в очакване на резултатите от дейността на Работната група за FRASAR.

Забележка: Правилата за каталогизация може да интерпретират по различен начин събранията и т.н. В някои случаи те се разглеждат просто като събития, но в други случаи се приемат за колективни органи (виж и определението на обекта колективен орган).

Забележка: В рамките на това изследване обектите, които се определят при каталогизацията като събития, но не функционират като колективни органи, са разгледани само в контекста на тематичните нормативни данни.

Място

Местонахождение [FRBR].

Включва земни и извънземни обекти.

Включва както исторически, така и съвременни места.

Включва географски характеристики.

Включва геополитически юрисдикции.

Забележка: Обектът „място“ е определен така, както е във FRBR, без допълнения и пояснения в очакване на резултатите от дейността на Работната група за FRASAR.

Име

Знак, дума или група от думи и/или знаци, под които обектът е известен [FRBR, модифицирано].

Включва имена, под които са известни лица, фамилии и колективни органи.

Включва заглавия, под които са известни произведения, проявления или възплъщения.

Включва наименования и термини, под които са известни понятия, предмети, събития и места.

Включва истински имена, псевдоними, религиозни имена, инициали и отделни букви, цифри или символи.

Включва собствени имена (или малки имена), майчини имена, бащини имена, фамилни имена (или прякори), имена на династии и др.

Включва имена на монарси, папи и т.н., към които са добавени римски цифри.

Включва имена на фамилии, кланове, династии, благороднически

родове и др.

Включва имена, представлящи последователните носители на наследствена титла в благороднически род, представени колективно (напр. Dukes of Norfolk).

Включва наименования, използвани от колективни органи, през различни периоди от тяхната история.

Включва наименования на асоциации, институции, търговски фирми, организации с идеална цел и др.

Включва имена на правителства, държавни агенции, проекти, програми, държавни органи, делегации, законодателни органи, въоръжени сили и др.

Включва имена на религиозни колективи, местни църкви и др., религиозни съвети, религиозни органи, митрополии, епархии, синоди и др., папски дипломатически мисии и др.

Включва наименования на конференции, конгреси, събрания и др.

Включва наименования на изложби, спортни състезания, експедиции, панаири, фестивали и др.

Включва наименования на подчинени и свързани колективни органи.

Включва цифри, които са неразделна част от наименование на колективен орган или събитие.

Включва наименования на търговски марки.

Включва заглавия на съдържание, части от съдържание, компилации от съдържание и др.

Включва заглавия, под които е познато дадено произведение.

Включва основното заглавие на първото въплъщение на дадено произведение.

Включва заглавия, под които дадено произведение е идентифицирано в справочни източници.

Включва заглавия, под които е публикувано дадено произведение.

Включва заглавия, под които са станали известни въплъщенията на дадено проявление.

Включва основното заглавие на първото въплъщение на дадено проявление.

Включва заглавия, под които въплъщения на дадено проявление

са идентифицирани в справочни източници.

Включва заглавия, под които са публикувани въплъщения на дадено проявление.

Включва основното заглавие на първото издание на дадено въплъщение.

Включва заглавията, под които дадено въплъщение е идентифицирано в справочни източници.

Включва вариантни заглавия, посочени върху или в дадено въплъщение.

Включва наименования и термини за понятия, предмети, събития и места.

Забележка: Правилата за каталогизация могат да включват възможността за използване на наименованието на място както при представяне на географска територия сама за себе си, така и на правителството, което има юрисдикция върху нея (напр., използването на името Massachusetts да се употребява за представяне на територията, в която е разположен щатът, и правителството на щата, чието официално име е The Commonwealth of Massachusetts).

Забележка: Правилата за каталогизация/може да се различават по отношение на елементите, които приемат за неразделна част от името и елементите, които преценяват като допълнение към името за целите на създаването на контролирани точки за достъп.

Идентификатор

Цифра, код, дума, израз, лого, емблема и др., които са свързани с даден обект и служат за разграничаването му от други обекти в полето на дейност, в което е определен идентификаторът. Един идентификатор може да се състои от низ на идентификатора (т. е. от поредица от цифри и/или букви, определени на даден обект, за да служат за уникален идентификатор в областта на дейност, за която е определен), и префикс и/или суфикс (знак или набор от знаци (цифрови и/или буквени), които са посочени преди или след низа на идентификатора).

Включва идентификатори като номера на социална осигуровка, които се определят от органи на държавната власт.

Включва персонални идентификатори, които се определят от други регистрационни служби.

Включва търговски регистрационни номера, регистрационни номера на благотворителни организации и др., които се определят от органи на държавната власт.

Включва идентификатори на колективни органи, които се

определят от други регистрационни служби (напр. кодът на издателството в ISBN).

Включва стандартни идентификатори, които се определят от регистрационни служби, идентифициращи съдържание (напр. ISRC, ISWC, ISAN).

Включва стандартни номера, които се определят от регистрационни служби, идентифициращи въплъщения (напр. ISBN, ISSN).

Включва номера от тематичен указател, определени за музикално произведение от издател или музиколог.

Включва индекси от систематичен каталог.

Включва идентификатори на единици, определени от складове, хранилища (напр. сигнатура).

Включва класификационни индекси, отнасящи се за специфични обекти (напр. класификационен индекс, определен за отделна картина).

Включва регистрирани търговски марки.

Забележка: Някои от тези идентификатори може да бъдат включени в нормативните данни, но трябва да останат поверителни за защита на личните данни.

Забележка: Тези идентификатори са свързани само с обектите и не включват идентификационните номера на контролните записи.

Контролирана точка за достъп

Име, термин, код и др., които осигуряват достъп до библиографски или контролен запис или препратка [GARR, модифицирано].

Включва точките за достъп, посочени като установени (или предпочетени) форми на имена (т.е. установени точки за достъп), както и онези, които са определени като вариантни форми на име (т.е. вариантни точки за достъп).

Включва точки за достъп, за основа на които служат имена на лица, фамилии и колективни органи.

Включва точки за достъп, за основа на които служат заглавия (т.е. названия) на произведения, проявления, въплъщения и единици.

Включва точки за достъп, които са комбинация от две точки за достъп, както е случаят с точката за достъп създател/заглавие за произведение, съставена от установена точка за достъп на името на създателя, съчетана с установена точка за достъп на названието

(т.е. на заглавието) на производението.

Включва точки за достъп, основани на имена и термини за събития, предмети, понятия и места.

Включва точки за достъп, основани на идентификатори като стандартни номера, класификационни индекси и др.

Забележка: Елементи, добавени към самото име (напр. дати) представляват неразделна част от контролираната точка за достъп.

Правила

Система от инструкции за формулирането и/или регистрирането на контролирани точки за достъп (установени форми, вариантни форми или препратки и др).

Включват правилата за каталогизация и интерпретацията им.

Включват споразумения за кодиране.

Агенция

Организация, отговорна за създаване или променяне на контролирана точка за достъп. Агенцията е отговорна за прилагането и тълкуването на правилата, които създава и/или използва. Тя може да носи отговорност и за създаване и поддържане на идентификаторите в обсега на своята дейност.

Включва библиотеки, национални библиографски агенции, библиографски служби, консорциуми, музеи, архиви, организации за управление на авторски права и др.

4. АТРИБУТИ

Атрибутите за всеки от определените по-горе обекти, са изредени и характеризирани в т. 4.1. – 4.16.

Атрибутите, посочени по-долу с определенията си, са получени като резултат от изследване на данните, идентифицирани и/или дефинирани във FRBR, GARR, UNIMARC Manual – Authorities Format⁵, Mandatory Data Elements for Internationally Shared Resource Authority Records (MLAR)⁶, както и в документа International Standard Archival Authority Record for Corporative Bodies, Persons and Families (ISAAR(CPF))⁷. Затова е възможно списъкът да обхваща повече атрибути, отколкото традиционно се регистрират в нормативните данни на библиотеките. Няма основание да се приема, че тяхното прилагане е задължително или препоръчително.

Други модели, като The Encoded Archival Context⁸, съществуват отскоро и не са напълно разработени. Те могат да бъдат предмет на бъдещо изследване.

За целите на този модел атрибутите са определени на логическо ниво (т.е. като характеристики на обектите, за които се отнасят, а не като специално определени елементи от данни). В някои случаи характеристиките на обекта могат да се променят във времето (напр. областта на дейност на дадено лице). В модела не са разграничени изрично атрибутите, които могат да се променят с течение на времето от онези, които не могат да се променят. Ако атрибутите бяха дефинирани на ниво елементи от данни, те биха били отбелязвани или като повтарящи се елементи от данни или съответно като неповтарящи се.

Някои от дефинираните в модела атрибути, може да се приемат по-скоро за компоненти на обекта, отколкото за негови атрибути. Тяхното интерпретиране като компоненти би било оправдано, когато се налага за компонентите да се определят различни атрибути от определените за целия обект или ако съпоставянето на задачите на ползвателя с компонентите се различава от съпоставянето на задачите на ползвателя с целия обект. И двата случая нямат отношение към задачите на този модел.

В някои случаи отношението между два обекта се разглежда като връзка между първия обект и негов атрибут. Например, връзката между *лице* и *мястото*, където то е родено, може да се изрази логически чрез дефиниране на връзка (*роден в*) между обектите *лице* и *място*. За целите на това изследване обаче, е прието за достатъчно мястото на раждане да се разглежда просто като атрибут на обекта *лице*. Това не изключва възможността моделът да се разработи допълнително, за да отрази изрично този вид отношение като връзка между два обекта.

Ако се разшири моделът дотолкова, че подобни отношения да се разглеждат като връзки между дефинирани обекти, би било възможно тогава да се дефинират атрибути, приложими към самите връзки. Например, ако отношението между *лице* и *мястото*, където то пребивава се дефинира като връзка (*пребивава в*), би било възможно да се определи атрибут на връзката, който да отразява датите, за които се отнася връзката (т. е. периода, през който лицето е пребивавало на това място). В този случай обаче също е преценено, че това ниво на подробности не е необходимо за целите на това изследване.

Трябва да се отбележи, че тъй като в този модел *име* и *идентификатор* са дефинирани като самостоятелни обекти и чрез връзките *название на* или *определен за* са свързани съответно с обектите *лице*, *фамилия*, *колективен орган*, *произведение*, *проявление*, *въплъщение*, *единица*, *понятие*, *предмет*, *събитие* и *място*, съответстващите им атрибути (напр. име на лице, идентификатор за лице) не са изброени под свързания обект. Например, дефинираният във FRBR атрибут *заглавие на произведение*, в този модел се разглежда като атрибут на името, с

което е познато дадено произведение. Благодарение на връзката обаче, атрибутите на обектите *име* и *идентификатор* функционират по същия начин, както ако бяха дефинирани като атрибути на свързания с тях обект.

4.1. Атрибути на лице

Дати, свързани с лицето	Дата или дати, свързани с лицето [FRBR]. Включва година или година/месец/ден на раждане, смърт и др. Включва година, период или век, когато лицето е било известно със своята дейност.
Титла на лицето	Ранг, длъжност, благородническа титла, почетно звание и др., свързани с лицето [FRBR]. Включва титли за ранг или длъжност (напр. майор, премиер, генерал губернатор, и др.). Включва титли на крале и благородници, църковни титли, обръщения към титуловани особи и почетни звания (напр. кралица, херцог, папа, Сър, дама). Включва думи, използвани като светски или религиозни информационни елементи (напр. госпожа, свами, професор).
Пол*	Пол, с който се идентифицира лицето (напр. мъжки, женски, неизвестен, друг).
Място на раждане*	Град, област, провинция, щат и/или страна, в която е родено лицето.
Място на смърт*	Град, област, провинция, щат и/или страна, в която е починало лицето.
Страна*	Страна, с която се идентифицира лицето.
Местоживеене*	Страна, щат/провинция, област, град и т.н., където живее или е живяло лицето.
Принадлежност *	Група, към която лицето се приобщава или е било приобщено чрез работа, членство, културна идентичност и др.
Адрес*	Настоящ или предишен адрес на местожителство или месторабота на лицето.

Включва название и номер на улица, пощенски адрес, телефонен номер, е-адрес и др.

Включва адрес на уебсайт, поддържан от лицето, посветен на лицето или свързан с него.

Език на лицето* Езикът, използван от лицето при създаване на проявление за публикуване, разпространяване и т.н.

Област на дейност* Сфера на дейност, област на знание и т.н., в която лицето работи или е работило.

Професия/занимание* Професия или занимание, които лицето упражнява или е упражнявало.

Биография/история* Информация, свързана с живота или миналото на лицето.

Друга информация, свързана с лицето Информационни елементи, различни от титла или звание, с които лицето е известно или се идентифицира.

Включва елементи като „Свети”, „Saint”, „Spirit” и др.

Включва елементи като „младши”, „Jr.”, „III” и др., когато са свързани с лице, чието име съдържа фамилно име.

Включва информация, свързваща лицето с определено произведение (напр. „Author of Early Impressions”).

Включва информация, свързваща лицето с друго лице (напр. „последовател на Рембрант”).

*Атрибутите, маркирани със звездичка, представляват допълнения към дефинирани във *Функционални изисквания към библиографските записи* атрибути.

4.2. Атрибути на фамилия

Вид на фамилията Категория или родов термин за вида на фамилията.

Включва категории като клан, династия, семейна клетка, патриархат, матриархат и др.

Дати на фамилията Дати, свързани с фамилията.

Места, свързани с фамилията	Информация, свързана с местата, където фамилията пребивава, пребивавала е или по някакъв начин са свързани с нея.
Област на дейност	Сфера на дейност, област на знание и т.н., с която фамилията се занимава или се е занимавала.
История на фамилията	Информация, отнасяща се до историята на фамилията.

4.3. Атрибути на колективен орган

Място, свързано с колективния орган	<p>Географско местоположение от всякакъв вид, свързано с колективния орган.</p> <p>Включва страни, щати, провинции, области, графства, градове, населени места, общини на райони в градове и др.</p> <p>Включва мястото на провеждане на конференция, събрание, изложба, панаир и др.</p> <p>Включва местоположение на седалището на колективния орган.</p>
Дати, свързани с колективния орган	<p>Дата или диапазон от дати на провеждане на събрание, конференция, панаир, изложба и др. или дата, с която колективният орган е свързан по друг начин.</p> <p>Включва дати на основаване на организации, търговски фирми и др.</p> <p>Включва дати на съществуване на организации, правителства и др.</p>
Език на колективния орган*	Езикът, използван от колективния орган за предаване на информация.
Адрес*	<p>Настоящ или предишен адрес на офиса(ите) на колективния орган.</p> <p>Включва адреси на седалища и/или офиси на колективни органи.</p> <p>Включва название и номер на улица, пощенски адрес, телефонен номер, е-адрес и др.</p> <p>Включва адрес на уебсайт, поддържан от колективния орган, посветен на колективния орган или свързан с него.</p>

Област на дейност*	Сферата на дейността, с която се занимава колективният орган, областта на неговата компетенция, отговорност, правомощие и др.
История*	Информация, която се отнася до историята на колективния орган. Включва историческа информация за организация, институция и т.н.
Друга информация, свързана с колективния орган	Информация за регистрацията или юридическия статус на колективния орган или всеки друг израз, който служи за разграничаването му от други колективни органи, лица и т.н. [FRBR]. Включва видове регистрация и т.н. (напр. СmbН [Дружество с ограничена отговорност – ДОО]). Включва видове колективни органи или видове административно-териториални правомощия (напр. орден, графство, музикална група). Включва други отличителни характеристики на колективен орган (напр. название на вероизповеданието на местна църква и др.).

*Атрибутите, маркирани със звездичка, представляват допълнения към дефинирани във *Функционални изисквания към библиографските записи* атрибути.

4.4. Атрибути на произведение

Форма на произведение	Група, към която принадлежи произведението [FRBR]. Включва форма, жанр и т.н. (напр. роман, пиеса, поема, очерк, биография, симфония, концерт, соната, карта, рисунка, фотография и др.).
Дата на произведението	Първата дата (обикновено година), свързана с произведението [FRBR, модифицирано]. Включва отделни дати или поредица от дати. Включва дата на създаване. Включва дата на първото публикуване или разпространяване, когато няма сигурна дата на създаване.

Средство за изпълнение	<p>Инструменталното, вокалното, и/или друго средство за изпълнение, за което музикалното произведение е било предназначено първоначално [FRBR].</p> <p>Включва отделни инструменти, инструментални ансамбли, оркестри и др.</p> <p>Включва отделни гласове, вокални ансамбли, хорове и др.</p> <p>Включва други предмети, необходими за изпълнение на произведението (напр. лъжици, дъска за търкани на дрехи при пране).</p>
Тематика на произведението*	<p>Тематичните аспекти на произведението и неговото съдържание.</p> <p>Включва информация за тематиката на произведението.</p> <p>Включва класификационни индекси.</p>
Цифрово означение	<p>Номер, определен на произведението [FRBR, модифицирано].</p> <p>Включва серийни номера, номера на опуси, определени на музикалното произведение от композитора и т.н.</p>
Тоналност	<p>Система от хармонични отношения между тоновете, която установява един лад за тонален център на музикалното произведение [FRBR].</p> <p>Включва тоналността, в която първоначално е композирано музикалното произведение.</p>
Място на създаване на произведението*	<p>Страната или друга административно-териториална или културна област, откъдето произхожда произведението.</p> <p>Включва регион на произход и т.н.</p>
История*	<p>Информация за историята на произведението.</p> <p>Включва историческа информация за произведението, включително и промени на заглавието при продължаващи ресурси.</p>
Други отличителни характеристики	<p>Всяка характеристика, която служи за разграничаване на едно произведение от други със същото заглавие [FRBR].</p>

Включва елементи от интелектуално или художествено съдържание.

Включва музикални инципити.

*Атрибутите, маркирани със звездичка, представляват допълнения към дефинираните във *Функционални изисквания към библиографските записи* атрибути.

Забележка: Атрибутите на произведение, изредени по-горе, включват само онези характеристики, които обикновено се отразяват в контролираните точки за достъп или в други елементи от данни, регистрирани в контролните записи. Те не включват други атрибути на произведението, които може да бъдат отразени в библиографските записи, тъй като са дефинирани във “Функционални изисквания към библиографските записи”.

4.5. Атрибути на проявление

Форма на проявлението Средството за реализиране на проявлението [FRBR].

Включва метод или изразно средство (напр. буквено-цифрово записване, нотирание, записване на движение, звук, изображение или всяка комбинация от тях).

Дата на проявлението Датата на създаване на проявлението [FRBR].

Включва отделни дати или поредица от дати.

Включва дата на написването, разпечатването, подписването на текст, превод и т.н.

Включва дата на представление на драматично произведение, на изпълнение на музикално произведение и т.н.

Средство за изпълнение на проявлението Инструментално, вокално и/или друго средство за изпълнение, представено в *проявление* на музикално произведение [FRBR].

Включва отделни инструменти, инструментални ансамбли, оркестри и др.

Включва отделни гласове, вокални ансамбли, хорове и т.н.

Включва други предмети, необходими за изпълнение на произведението (напр. лъжици, дъска за търкание на дрехи при пране).

Език на проявлението	<p>Езикът, на който е изразено произведението [FRBR].</p> <p>Включва език(ци) на проявлението като цяло.</p> <p>Включва езици на отделните компоненти на проявлението.</p>
Техника	<p>Методът, използван за визуализация на графично изображение (напр. гравирание) или осъществяване на движение в проекционно изображение (напр. анимация, игрален филм, компютърно генерирани образи, 3D) [FRBR].</p> <p>Включва сведения за техниката на представяне, използвани за разграничаване на проявленията на едно произведение.</p>
Друга отличителна характеристика	<p>Всяка характеристика, която може да разграничи едно проявление от други проявления на същото произведение [FRBR].</p> <p>Включва имена, свързани с вариантни версии на дадено произведение (напр. King James version).</p> <p>Включва означения за <i>променено издание</i> и версия, отнасящи се до интелектуалното съдържание на проявлението (напр. версия 2.1, съкратено изд.).</p> <p><i>Забележка: Атрибутите на проявление, изредени по-горе, включват само онези характеристики, които обикновено се отразяват в контролираните точки за достъп или в други елементи от данни, регистрирани в контролните записи. Те не включват други атрибути на проявлението, които могат да бъдат отразени в библиографските записи, тъй като са дефинирани във “Функционални изисквания към библиографските записи”.</i></p>

4.6. Атрибути на възпроизведение

Означение за издание/ допълнителен тираж	<p>Информационен елемент, съдържащ се във възпроизведението, който обикновено означава различие между съдържанието или формата на възпроизведението и сродно възпроизведение, издадено по-рано от същия издател/разпространител (напр. второ издание) или едновременно от същия или от друг издател/разпространител (напр. издание с едър шрифт, английско издание и т.н.) [FRBR].</p>
Място на публикуване/ разпространяване	<p>Град, населено място или друго местоположение, свързано във възпроизведението с името на издателя/разпространителя [FRBR].</p>

Издател/ разпространител	Личност, група или организация, посочени във въплъщението като отговорни за издаването, произвеждането, разпространяването или пускането в продажба на въплъщението [FRBR].
Дата на публикуване/ разпространяване	Датата (обикновено година) на публикуване на въплъщението. Когато не е посочена дата на публикуване, за такава може да послужи датата на получаване на авторско право или датата на отпечатване или на производство [FRBR].
Форма на носителя	Специфичната категория на материала, към която принадлежи физическият носител на въплъщението (напр. аудиокасета, видеодиск, картридж за микрофилм) [FRBR].
Номерация	Означение за том/брой и др. и/или дата, посочени в продължаващо издание [FRBR].

Забележка: Атрибутите на въплъщението, изредени по-горе, включват само онези характеристики, които обикновено се отразяват в контролираните точки за достъп или в други елементи от данни, регистрирани в контролните записи. Те не включват други атрибути на въплъщението, които могат да бъдат отразени в библиографските записи, тъй като са дефинирани във “Функционални изисквания към библиографските записи”.

4.7. Атрибути на единица

Местоположение на единицата*	Колекция и/или институция, която притежава, съхранява и осигурява достъп до единицата.
История на владението на единицата*	Писменото сведение за предишни собственици на единицата.
Непосредствен източник на придобиване на единицата*	Източник, от който единицата е получена директно и обстоятелствата, свързани с нейното придобиване.

*Атрибутите, маркирани със звездичка, представляват допълнения към дефинираните във *Функционални изисквания към библиографските записи* атрибути.

Забележка: Атрибутите на единица, изредени по-горе, включват само онези характеристики, които обикновено се отразяват в контролираните точки за достъп или в други елементи от данни, регистрирани в контролните записи. Те не включват други

атрибути на единицата, които могат да бъдат отразени в библиографските записи, тъй като са дефинирани във “Функционални изисквания към библиографските записи”.

4.8. Атрибути на понятие

Забележка: Не са дефинирани атрибути за обекта „понятие” в очакване на резултатите от дейността на Работната група за FRASAR.

4.9. Атрибути на предмет

Забележка: Не са дефинирани атрибути на обекта „предмет” в очакване на резултатите от дейността на Работната група за FRASAR.

4.10. Атрибути на събитие

Забележка: Не са дефинирани атрибути на обекта „събитие” в очакване на резултатите от дейността на Работната група за FRASAR.

4.11. Атрибути на място

Забележка: Не са дефинирани атрибутите на обекта „място” в очакване на резултатите от дейността на Работната група за FRASAR.

4.12. Атрибути на име

Вид на името

Категорията на името.

Включва имена на лица, наименования на колективни органи, имена на фамилии, наименования на търговски марки и заглавия на произведения и възпроизведения.

Включва имена на понятия, предмети, събития и места.

Низ на знаците в името

Последователност от цифрови и/или буквени знаци или символи, която представлява името на обекта.

Обхват на употреба

Формата на произведение, свързана с определено име на персонаж.

Включва форми, жанрове и т.н. (напр. литературни произведения, критически творби, трудове по математика, детективски романи), свързани с използвано от автора име.

Дати на употреба	Дати, свързани с използване на определено име, установено от лице, колективен орган или фамилия
Език на името	Езикът, на който е изразено името.
Азбука на името	Азбуката, чрез която е представено името.
Система за транслитерация на името	Система, използвана за получаване на транслитерирана форма на името.

4.13. Атрибути на идентификатор

Вид на идентификатора	Код или друго означение, което посочва вида на идентификатора (т.е. областта, за която е определен идентификаторът).
	Включва низ от букви, който идентифицира система на номерация (напр. ISBN, ISSN, ISRC).
	Включва символи, означаващи вида на идентификатора (напр. ®).

4.14. Атрибути на контролирана точка за достъп

Вид на контролирана точка за достъп	Категория или родов термин за контролирана точка за достъп.
	Включва термини и/или кодове, означаващи вида на точката за достъп (напр. точка за достъп <i>име на лице</i> , точка за достъп <i>име на фамилия</i> , точка за достъп <i>наименование на колективен орган</i> , точка за достъп <i>наименование на събрание</i> , точка за достъп <i>географско наименование</i> , точка за достъп <i>заглавие</i> , точка за достъп <i>колективно заглавие</i> или точки за достъп, съставени от комбинация от имена като напр. точките за достъп <i>създател/заглавие</i>).
Статус на контролирана точка за достъп	Означение за нивото на готовност на установената точка за достъп за обекта (напр. временна).
Означена употреба на контролирана точка за достъп	Означение, с което се уточнява, дали според използваните за формиране на точката за достъп правила за каталогизация тя се приема за установена (или предпочетена) форма (т.е. установена точка за достъп), или за вариантна (непредпочетена) форма (т.е. вариантна точка за достъп).

Неразграничена точка за достъп	Означение, с което се уточнява, че контролираната точка за достъп за установената форма на името (т.е. установената точка за достъп) не е достатъчно точно формулирана, за да разграничи два или повече обекта, идентифицирани с едно и също име.
Език на основната точка за достъп	Езикът, на който се регистрира основната точка за достъп.
Език на каталогизацията	Езикът, на който се регистрират допълнения към основната точка за достъп.
Азбука на основната точка за достъп	Формата на графичните знаци, с които се регистрират данните в основната точка за достъп.
Азбука на каталогизацията	Формата на графичните знаци, с които се регистрират всички допълнения към основната точка за достъп.
Система за транслитерация на основната точка за достъп	Означение на системата, използвана за транслитерация на основната точка за достъп.
Система за транслитерация на каталогизацията	Означение на системата, използвана за транслитерация на всички допълнения към основната точка за достъп.
Източник на контролирана точка за достъп	<p>Публикацията или справочния източник, използван за установяване на формата на име или заглавие, на което се основава контролираната точка за достъп.</p> <p>Включва заглавието, издателя, датата и т.н. на ресурса, за който първоначално е създадена контролираната точка за достъп.</p> <p>Включва заглавието, изданието и т.н. на справочния източник(ици), използван(и) за установяване на общоприето име или заглавие.</p>
Основна точка за достъп	<p>Всички елементи на контролираната точка за достъп, които са неразделни части на името или идентификатора, формиращи основата за точката за достъп.</p> <p>Включва елемент <i>име</i> от контролирана точка за достъп,</p>

започваща с име на лице, фамилия или наименование на колективен орган.

Включва елемента *израз* от контролирана точка за достъп, започваща със свързан с лицето и използван вместо името му израз, когато същинското му име е неизвестно (напр., *A Physician, Author of Early Impressions*).

Включва елемента *наименование* на подчинен или свързан колективен орган в контролирана точка за достъп, която започва с наименование на висшестоящ колективен орган.

Включва елемента *наименование* за държавна агенция, публична институция, законодателен орган, съд и др. В контролирана точка за достъп, започваща с наименование на административно-териториална единица.

Включва елемента *наименование* за църковен събор, епархия, синод и др. в контролирана точка за достъп, започваща с наименование на религиозен колективен орган.

Включва елемента *заглавие* в контролирана точка за достъп за произведение.

Включва означение за форма в началото на елемента *заглавие* в контролирана точка за достъп за музикално произведение или проявление (напр. Симфония, Концерт).

Включва условни или колективни заглавия в началото на елемента *заглавие* от контролирана точка за достъп за произведение или проявление (напр. договори, закони, трудове, избрано, музика за пиано).

Включва допълнителния(те) елемент(и) в контролирана точка за достъп *колективно заглавие* (т.е. термин(и), който следва колективното унифицирано заглавие и служи за неговото подразделяне).

Допълнение

Име, заглавие, дата, място, номер или друго означение, добавено към основната точка за достъп.

Понякога се нарича *определител*.

Включва пълната форма на името, добавена към основната точка за достъп.

Включва благородническата титла, кралската титла или религиозното звание, добавени към основната точка за достъп.

Включва датите, добавени към основната точка за достъп.

Включва географското наименование, свързано с колективен орган и добавено към основната точка за достъп.

Включва номер, свързан с колективен орган или музикално произведение и добавен към основната точка за достъп.

Включва заглавие на адаптация или друга версия на произведение, добавена към основната точка за достъп.

Включва наименование или номер на раздел или част от произведение, добавени към основната точка за достъп.

Включва термин за форма на произведение, добавен към основната точка за достъп.

Включва термин, посочващ езика на проявление, добавен към основната точка за достъп.

Включва термин за тоналността, в която е композирано първоначално музикално произведение, добавен към основната точка за достъп.

Включва термин за средството за изпълнение, за което е замислено първоначално музикално произведение, добавен към основната точка за достъп.

Включва други означения, свързани с лица и колективни органи, добавени към основната точка за достъп.

Забележка: За нуждите на това изследване термини, означаващи ролята на обекта, представен от контролираната точка за достъп, по отношение на произведение, проявление, въплъщение или единица, описани в библиографския запис, към който се отнася точката за достъп (напр. редактор, преводач, илюстратор), са изключени от обхвата на допълненията към контролираните точки за достъп, тъй като те се регистрират в нормативните данни.

4.15. Атрибути на правила

Позоваване на правила Позоваване на правила за каталогизация, сборник с указания, инструкции и др.

Включва заглавието на правилата и т.н., а също, ако е необходимо, наименование на органа, отговорен за правилата, означение на издание, дата и др.

Забележка: Позоваването може да включва и препращане към конкретно указание или указания от правилата за каталогизация и т.н.

Идентификатор за правилата Акроним, съчетание от начални букви или буквено-цифрен код, идентифициращ правилата.

4.16. Атрибути на агенция

Име на агенцията Наименование, под което обичайно е известна агенцията.

Включва наименованието на агенцията, отговорна за създаване на запис (т.е. първоизточника), агенцията, отговорна за възпроизвеждане на запис в машинночетима форма, агенцията, отговорна за модифициране на записа или за неговото разпространяване.

Идентификатор за агенцията Включва акроними или съчетания от начални букви, използвани вместо пълното наименование на агенцията.

Буквено-цифров код, идентифициращ агенцията.

Включва стандартни кодове, използвани като идентификатори за агенция (напр. БДС ISO 15511, Международен стандартен идентификатор за библиотеки и сродни организации (ISIL), MARC 21 Organization Codes).

Местоположение на агенцията Страната, щата/областта, града и т.н., където се намира агенцията или нейният ръководен орган, или адрес на агенцията.

5. ВРЪЗКИ

5.1. Връзки между нормативните данни в контекста на модела

В следващите точки се описват четири големи категории от връзки, отразени в нормативните данни. Първата категория (описана в т. 5.2.) обхваща връзките, съществуващи на общо ниво между видовете обекти, изобразени на схемата в т. 3.3. (Фигура 2).

Втората и третата категории (описани в т. 5.3. и 5.4.) обхваща връзките, които обикновено са отразени в справочната структура на контролния запис (т.е. в самите препратки, в информационните бележки, методичните указания и бележките на каталогизатора). В някои приложения тези връзки може да се осъществяват с използване на кодирани данни за генериране на постоянни величини при показване на данните на екран. Първата от тези категории съдържа връзки между конкретни примери от обектите *лице*, *фамилия*, *колективен орган* и *произведение*. Втората обхваща връзките между конкретен пример от обектите *лице*, *фамилия*, *колективен орган* и *произведение* от една страна и от друга страна – конкретното *име*, под което е известен този обект.

Четвъртата категория (описана в т. 5.5.) съдържа връзките между конкретни примери от обекта *контролирана точка за достъп*, отразени в структурата на връзките, заложената в контролните записи (напр. връзки между полета, които съдържат едни и същи данни, представени с различни азбуки).

5.2. Връзки, изобразени на схемата на високо ниво на обобщение

Схемата „обект – връзка” в т. 3.3. (Фигура 2) показва връзките, които съществуват между дефинираните в модела обекти на най-високо ниво на обобщение.

Връзките, изобразени на Фигура 2, отразяват отношенията между библиографските обекти, имената, под които са известни тези обекти и идентификаторите, определени за тях. Лицата, фамилията, колективните органи, произведенията, проявленията, въплъщенията, единиците, понятията, предметите, събитията и местата „имат названия” (т.е. „са известни под”) имената, които са свързани с тях. Аналогично, тези обекти могат да бъдат „означени от” идентификатори.

На Фигура 2 е изобразена и обща връзка между лица, фамилии и колективни органи от една страна, и произведения, проявление, въплъщение и единици от друга. Например, едно лице може да бъде свързано с произведение (като автор на произведението, като адресат на кореспонденция, която се съдържа в произведението, като обвиняем в съдебен процес, описан в произведението и т.н.). По същия начин лице или колективен орган може да бъде свързано с проявление на произведение (напр. като изпълнител на произведението), с въплъщение (напр. като производител на въплъщението) или с единица (напр. като неин собственик). Общата връзка (*свързано с*) може да се изрази в контролните записи име/заглавие чрез комбинация от точката за достъп *име*, която представлява лицето, фамилията или колективния орган и точката за достъп *заглавие*, отразяваща свързано с тях произведение, проявление, въплъщение или единица.

Връзките, изобразени в долната част на Фигура 2, представят асоциациите между **имена** и **идентификатори** от една страна и от друга страна **контролираните точки за достъп**, „основани на” тези имена и идентификатори, **правилата**, които „определят” тяхната форма и

структура и агенциите, които „прилагат“ тези правила в процеса на „създаване и модифициране“ на контролирани точки за достъп.

5.3. Връзки между лица, фамилии, колективни органи и произведения

Нормативните данни съдържат множество видове връзки, които съществуват между конкретни примери от обектите, изобразени в горната част на Фигура 2 (*лице, фамилия, колективен орган, произведение, проявление, въплъщение, единица, понятие, предмет, събитие и място*).

В тази категория се включват както връзки между конкретни примери от обекти от един и същ вид (напр. връзка между две лица или между две произведения), така и връзки между конкретен пример на един вид обекти и конкретен пример на друг вид обекти (напр. връзка между лице и колективен орган). В нормативните данни тези връзки обикновено се изразяват като връзки между установените имена (предпочетена форма на името), определени за всеки обект. Те може да се посочват изрично с използване на информационни бележки, методни указания, бележки на каталогизатора или кодирани данни за генериране на постоянни величини при показването им на екран или да се изразяват просто чрез свързване на установените форми на имената на единия и другия обект с препратка *виж и* (виж т. 5.4. Връзки между различните имена на лица, фамилии, колективни органи и произведения и т. 5.5. Връзки между контролирани точки за достъп).

В Таблица 1 са изобразени примерни видове връзки, които съществуват между конкретни примери от обектите *лице, фамилия, колективен орган* или *произведение* или между конкретен пример от един от тези видове обекти и конкретен пример от различен вид обект, които най-често са отразени в контролни записи за име, заглавие или име/заглавие.

В таблицата са посочени само характерните видове връзки и не се планира разработване на изчерпателна класификация на всички връзки от тази категория, които могат да се отразяват в нормативните данни. Приема се, че за специфичните приложения ще бъдат избирани връзки, които са от значение за тях, затова и не се предвижда връзките да се определят като задължителни или факултативни. (Трябва да се отбележи, че връзките от тази категория, които са специфични за тематичните нормативни данни, не са включени в таблицата).

Освен от видовете връзки, изброени в Таблица 1, връзките от вида *роля* напълно се покриват от връзката *е свързано с*, която е показана в горната част на Фигура 2 и е описана в т. 3.3. При конкретни приложения може да се предпочете тези връзки (или *роли*) да се подразделят при необходимост от осигуряване на по-голяма детайлизация. Към „ролите“ се отнасят термини като редактор, илюстратор, преводач, ответник, печатар, предишен собственик, които могат да отразят специфичната природа на връзките между лице, фамилия или колективен орган и произведение, проявление, въплъщение или единица, описани или цитирани в библиографски запис. Такива термини могат да бъдат идентифициращи данни в библиографските или контролните записи, но засега най-често се въвеждат само в библиографските записи.

Определения и примери за всеки вид връзка, изобразен в Таблица 1, са посочени по-долу в т. 5.3.1. – 5.3.7.

Други общности може да използват различна терминология. Примерите показват и как концептуалният модел може да бъде използван при конкретно приложение на нормативни данни. Не са посочени примери за онези връзки, които обикновено не се отразяват в контролните записи.

Вид на обекта	Пример за вида на връзката
Лице ↔ Лице	<ul style="list-style-type: none"> ▪ връзка – псевдоними ▪ връзка – светско име ▪ връзка – духовно име ▪ връзка – официална идентичност ▪ атрибутивна връзка ▪ колаборативна връзка ▪ връзка – брат или сестра ▪ връзка – родител/дете
Лице ↔ Фамилия	<ul style="list-style-type: none"> ▪ връзка – принадлежност
Лице ↔ Колективен орган	<ul style="list-style-type: none"> ▪ връзка – принадлежност
Фамилия ↔ Фамилия	<ul style="list-style-type: none"> ▪ генеалогична връзка
Фамилия ↔ Колективен орган	<ul style="list-style-type: none"> ▪ връзка – основаване ▪ връзка – притежание
Колективен орган ↔ Колективен орган	<ul style="list-style-type: none"> ▪ йерархична връзка ▪ връзка на последователност
Произведение ↔ Произведение	<ul style="list-style-type: none"> ▪ връзка на еквивалентност ▪ деривативна връзка ▪ дескриптивна връзка ▪ връзка цяло/част ▪ връзка – съпроводителен материал (част към част) ▪ връзка – продължение ▪ връзка – обща характеристика

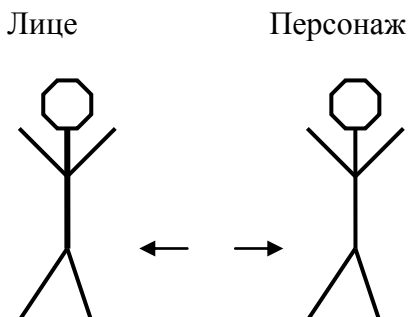
Таблица 1. Връзки между лица, фамилии, колективни органи и произведения

5.3.1. Връзки между лица

Връзка – псевдоними

Връзката между „истинско” лице (т.е. индивид) и персонаж(и) или идентичност, приета от него чрез използване на един или повече псевдоними.

Пример

Обикновено това отношение се отразява в нормативните данни с връзки между установените имена (предпочетите форми на имената), дадени на всеки обект (препратки *виж и*) и/или чрез информационни забележки:

Връзка между лицето, известно като Eric Arthur Blair и персонажа, който е използвал за литературните си произведения George Orwell.

Връзка между лицето, известно като Barbara Mertz и двата създадени от нея персонажа: Barbara Michaels и Elizabeth Peters.

Връзка – светско име

Връзката между едно лице и идентичността, която то приема като светско лице.

Пример

Връзката между папата, известен като Папа Йоан XXIII, и неговата светска идентичност Angelo Giuseppe Roncalli.

Връзка – духовно име

Връзката между едно лице и идентичността, която то приема като свещенослужител.

Пример

Връзката между лицето, известно като Thomas Merton, и неговото духовно име Father Louis.

Връзка – официална идентичност

Връзката между едно лицето и идентичността, която то приема като официално лице.

Пример

Връзката между лицето, известно като John Fitzgerald Kennedy и неговата идентичност като *Президент на Съединените американски щати*, за периода 1961 – 1963.

Атрибутивна връзка

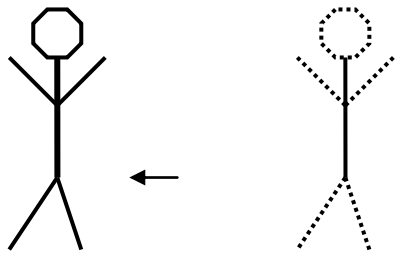
Връзката между едно лице и друго лице (реален индивид, персонаж или идентичност), на което погрешно или с цел заблуда са приписани едно или повече произведения на първото лице.

Пример

Лице Лице, на което се приписва авторство

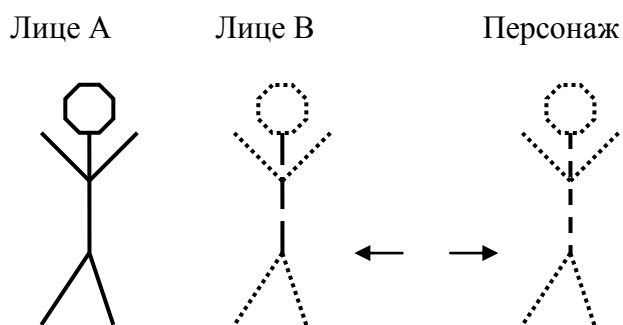
Обикновено тази връзка се отразява в нормативните данни с връзки между установените имена, определени за всеки от обектите (препратка *виж и*) и/или чрез информационни забележки:

Връзката между лицето, известно като *Pseudo-Brutus* и лицето, известно като *Marcus Junius Brutus*, на което погрешно са били приписани произведенията на първия.

Колаборативна връзка

Пример

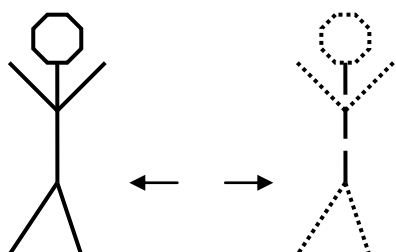
Връзката между две или повече лица (т.е. един или повече индивиди), които си сътрудничат в своите интелектуални или художествени усилия.

Връзка между двете лица, известни като Émile Erckmann и Alexandre Chatrain и техния общ псевдоним Erckmann-Chatrain.

Връзка – брат или сестра

Връзка между две лица, които имат общ(и) „родител(и)“ (в реално съществуващо семейство или в някаква група хора). Този вид отношения често се представят като връзка с родителите, семейството или групата, към която принадлежат „братята или сестрите“. Виж Връзка на принадлежност в т. 5.3.2. Връзки между лица и фамилии.

Пример

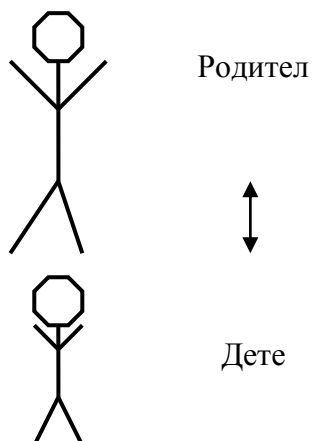

Братя или сестри – имат един или повече общи родители. Този вид връзка рядко се отразява в библиографските или нормативните данни.

Връзка – родител/дете

Връзката между две лица, едно от които е *родител* или *дете* на другото. Този вид отношения често се представят като връзка със семейството или групата, към която принадлежи *детето*. Вж Връзка принадлежност в т. 5.3.2. Връзки между лице и фамилия и раздел 5.3.3. Връзки между лице и колективен орган.

Пример

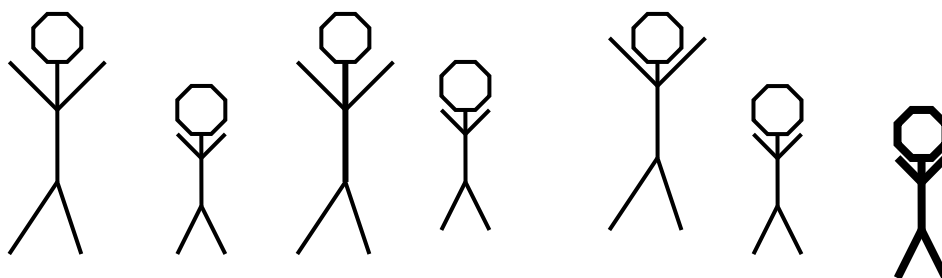
Този вид връзка рядко се отразява в библиографските и нормативните данни.

5.3.2. Връзки между лица и фамилии

Връзка – принадлежност

Връзката между лицето и фамилията, на която то е член.

Пример

Обикновено тази връзка се отразява в нормативните данни с връзки между установените имена, определени за всеки обект (препратка *виж и*) и/или чрез информационни забележки:

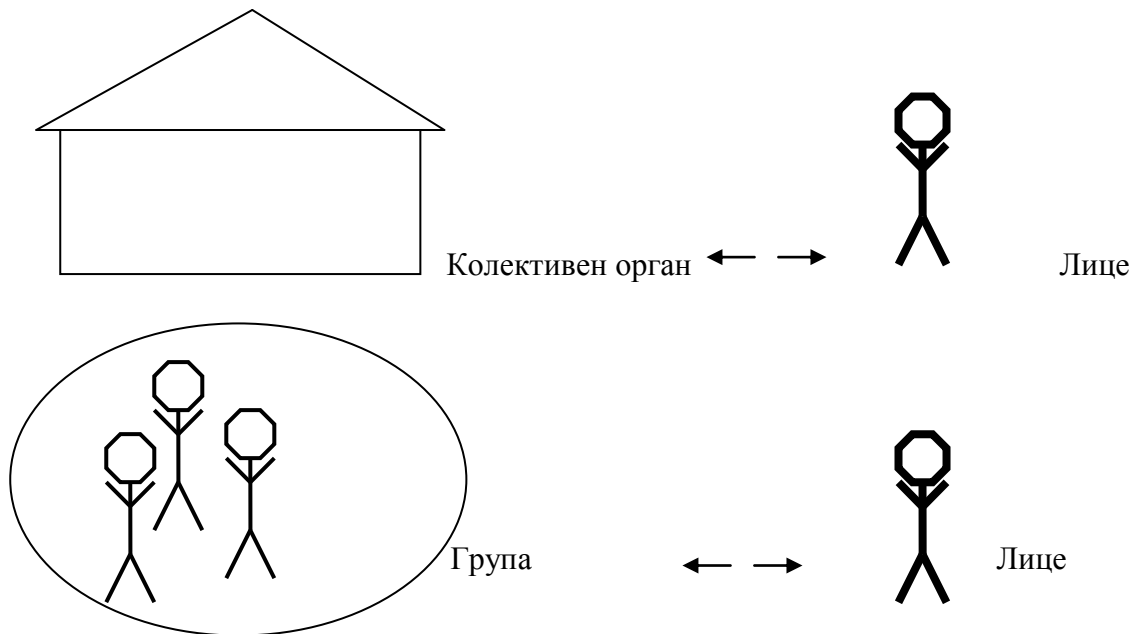
Връзка между италианската фотографка, известна под името Wanda Wulz и други членове на нейното семейство, известни като *фамилията Wulz*.

5.3.3. Връзка между лица и колективни органи

Връзка – принадлежност

Връзката между лице и колективен орган, в който лицето членува или е свързано.

Пример

Обикновено тази връзка се отразява в нормативните данни с връзки между установените имена, определени за всеки обект (препратка *виж и*) и/или чрез информационни забележки:

Връзката между трите лица – Tomislav Alajbeg, Trpimir Alajbeg и Boris Budiša и групата, известна като *Digitalis vulgaris*.

Връзката между лицето, известно като Buddy Rich и музикалната група, известна като *Buddy Rich Band*.

5.3.4. Връзки между фамилии

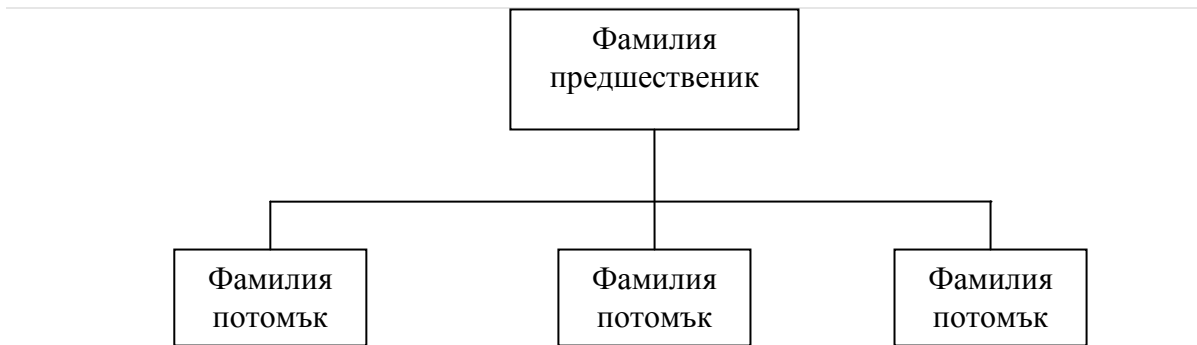
Генеалогична връзка

Връзка между една фамилия и друга, която произхожда от първата или е неин предшественик.

Пример

Обикновено тази връзка се отразява в нормативните данни с връзки между установените имена, дадени на всеки обект (препратка *виж и*) и/или чрез информационна бележка:

Връзката между фамилията, известна като *House of Condé* и фамилията, известна като *House of Conti*, която произлиза от нея.

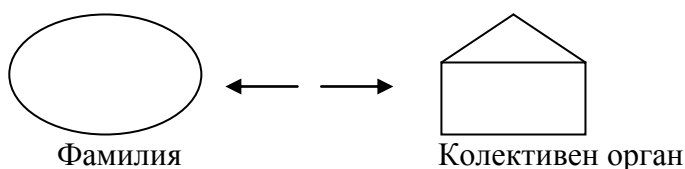

5.3.5. Връзки между фамилии и колективни органи

Връзка – основаване

Връзката между фамилията и колективния орган, създаден от тази фамилия.

Пример

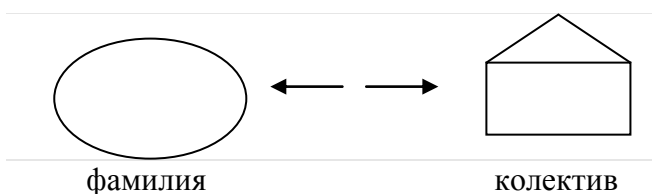
Обикновено тази връзка се отразява в нормативните данни с връзки между установените имена, определени за всеки обект (препратка *виж и*) и/или чрез информационни бележки:

Връзката между фамилията, известна като *Hall family*, и създадената от нея корпорация, известна като *Hall Family Foundation*.

Връзка – притежание

Връзката между фамилия и колективен орган, който тя притежава.

Пример

Обикновено тази връзка се отразява в нормативните данни с връзки между установените имена, дадени на всеки обект (препратка *виж и*) и/или чрез информационни забележки:

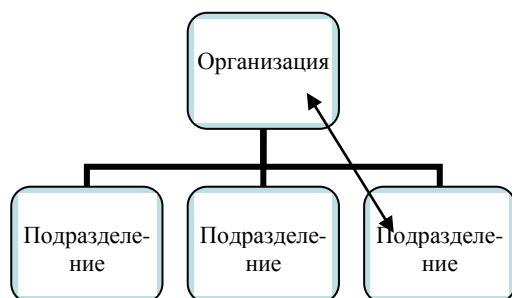
Връзката между фамилия, известна като *фамилия Herlin* и тяхната корпорация, известна като *Kone*.

5.3.6. Връзки между колективни органи

Йерархична връзка

Връзката между два колективни органа, единият от които е подчинен на другия (в рамките на корпоративната йерархия и т.н.).

Пример

Обикновено тази връзка се отразява в нормативните данни с йерархичната структура на установената форма на името, определена на подчинения орган (включваща предпочетената форма на наименованието на висшестоящия колективен орган), чрез препратки *вж* и/или се пояснява чрез информационни бележки или забележки на каталогизатора:

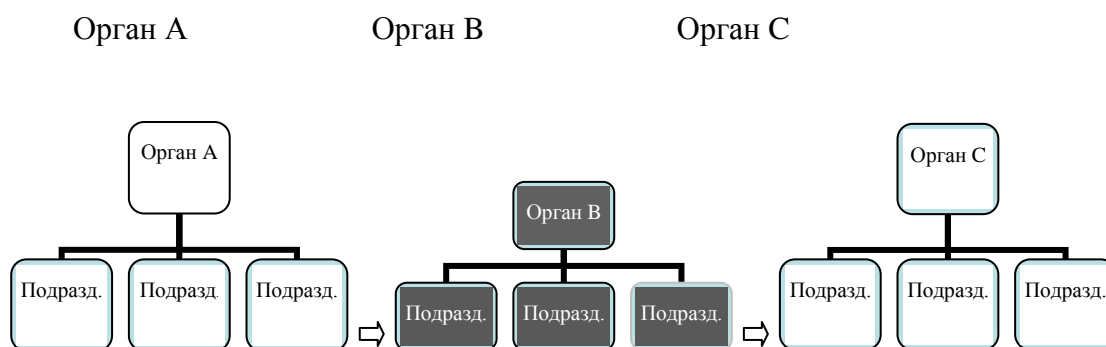
Връзката между конференцията, известна като *Journée de la kinésithérapie* и конференцията, известна като *11e Congrès de pneumologie de langue française*, част от която е била конференцията *Journée de la kinésithérapie*.

Връзката между колективния орган, известен като Carl A. Kroch Library и колективния орган, известен като Cornell University, част от който е тази библиотека.

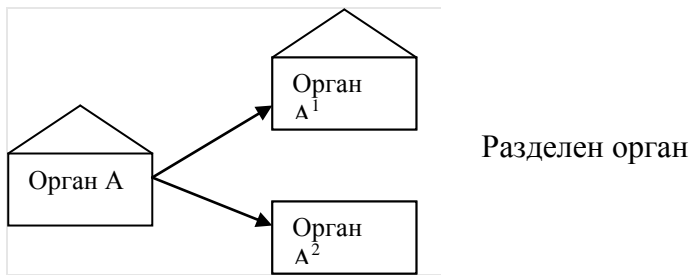
Връзка – последователност

Връзка между два или повече колективни органа (т.е. организации, съвещания, конференции и т.н.), които са последователни като поредност или хронология (напр. предшественик/приемник; органи, получени след разделяне или сливане на колективни органи, поредни съвещания/конференции и т.н.).

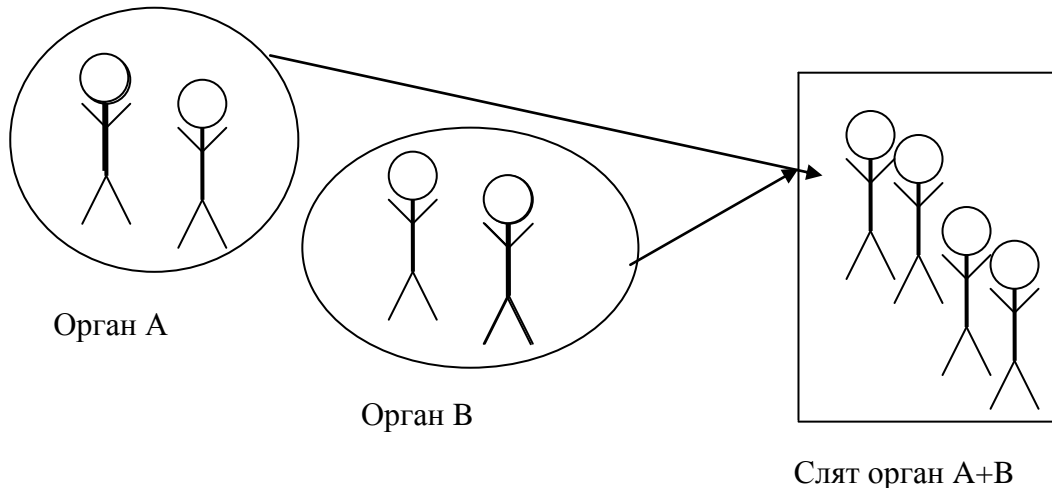
Пример

ИЛИ

или

Обикновено тази връзка се отразява в нормативните данни с препратки *виж и*, информационни бележки и/или бележки на каталогизатора, свързващи установените имена, определени за всеки обект:

Връзката между колективния орган, известен като *Second Presbyterian Church, Cranbury, N.J.* и колективния орган, известен като *First Presbyterian Church, Cranbury, N.J.*, от когото първия колективен орган се е отделил през 1836 г., а по-късно отново се е присъединил към него.

Връзката между музикалните групи, известни като *Erpu Normaali*, *Popeda* и *Räp Popeda*, които са се слели и са образували музикална група, известна като *Erpupopedanormaali*.

Връзката между колективния орган, известен като *Lapin korkeakoulu* и същия колективен органи, известен по-късно като *Lapin yliopisto*.

Връзката между симпозиума, известен като *Technical Thick Film Symposium* и по-късните симпозиуми, известни като *Symposium on Hybrid Microelectronics*, *Hybrid Microelectronics Symposium* и *International Hybrid Microelectronics Symposium*.

5.3.7. Връзки между произведения, проявления, въплъщения и единици⁹

Еквивалентна връзка

Субективна връзка между едно въплъщение или единица и друго, с идентично интелектуално съдържание (произведение или произведение/проявление), но организирани и представени по различен начин (напр. оригинал и точни копия, дигитални копия,

факсимилета, препечатки, фотокопия, микрокопия и други подобни репродукции като оригинална географска карта, отпечатана на хартия и нейното фотокопие, микрокопие или дигитално копие, звукозапис на една и съща музика върху грамофонна плоча и върху CD, кинофилм върху лента върху видеокасета или DVD).

Този случай представя такъв вид споделена характеристика, при който общата характеристика е самото произведение. Еквивалентната връзка е субективна, тъй като тя зависи от преценката на ползвателя за „идентично”. Тя обаче може да бъде много полезна за групиране на всички въплъщения и единици, които съдържат едно и също произведение или произведение/проявление.

Обикновено, вместо в нормативните данни, тази връзка се отразява в библиографските данни като се използват установена точка за достъп за произведението като цяло (общата характеристика) и/или забележки или като се свържат помежду си служебните данни за фонда.

Деривативна връзка

Връзката може да бъде два вида. Тя се отнася до връзки между оригинално произведение и широк спектър от негови модификации, включително варианти или версии на произведението като издания, преработки, преводи, анотации, реферати и дайджести. Тя включва и нови произведения, които са адаптации или модификации и са прераснали в нови произведения, но се основават на по-ранно произведение (импровизации и др.), нови произведения, при които е променен жанра (трансформации, драматизации, романизации и др.) и нови произведения, на основата на стила или тематичното съдържание на други произведения (свободни преводи, преразкази, имитации, пародии и др.).

Обикновено тази връзка, известна още като „хоризонтална връзка”, се отразява в нормативните данни като връзка между установените имена, определени за всеки обект и/или с информационни бележки. Тя е отразена и в библиографските данни с използването на установена точка за достъп за оригиналното произведение, допълнена с идентифициращи елементи, за да се назове производно проявление или въплъщение.

Примери

Връзката между произведението, известно като *Coriolanus* от Уилям Шекспир и произведението, известно като *Coriolan von Shakespeare* от Бертолд Брехт, което е адаптация на произведението на Шекспир.

Връзката между произведението *The Lord of the Rings* от Дж. Р. Р. Толкин и пародията на това произведение, известна като *Bored of the Rings* от Хенри Н. Биърд.

Връзката между произведението, известно като *Ympäristöinformaatio kuluttajan päätöksenteossa* и произведението, известно като *Environmental information in consumer decision* с автор Mari Niva, което представлява преразказ на първото произведение на английски език.

Връзката между музикалното произведение, известно като *La Chute de la Maison Usher* от Клод Дебюси и литературното произведение, известно като *The Fall of the House of Usher* от Едгар Алън По, по което е създадено произведението на Дебюси.

Връзката между произведението, известно като *Roman d'Alexandre* и произведението, известно като *Roman de toute chevalerie* с автор Томас от Кент, което е по-късна версия на първото произведение.

Дескриптивна връзка

Връзката между определено произведение, проявление, възплъщение или единица и ново произведение, което се отнася към него като към своя тема (напр. критично изследване, коментар, рецензия, сборник с юридически казуси, свързани с определен закон и т.н. и обекта на съответния анализ).

Обикновено този вид връзки се отразяват в библиографските данни по-скоро с тематична контролирана точка за достъп на анализирания произведение, отколкото чрез използване на нормативни данни.

Връзка – цяло/част

Връзката между произведение и едно или повече произведения, които представляват части от това по-голямо произведение (напр. цялата антология и отделно произведение от нея, цялата монографична серия и една монография, която е част от нея, цялото периодично издание и отделен специален тематичен брой или значима статия).

Обикновено този вид връзка, известна още като „вертикална връзка” или „йерархична връзка”, се отразява в нормативните данни с препратки *виж и* и/или с информационни бележки или бележки на каталогизатора. Често тя се изразява и чрез библиографски данни с използване на установената точка за достъп за произведението за идентифициране на „цялото” и/или на забележки, в които се описва връзката между частта и цялото. За описване на тази връзка може да се използват и забележки за съдържание и/или установени точки за достъп за всяка от частите.

Пример

Връзката между произведението, известно като *Anthologie grecque* и трите части на това произведение, известни като *Anthologie palatine*, *Anthologie Planude* и *Couronne*.

Връзка – съпроводителен материал (част към част)

Връзката между едно произведение и друго, което е негово **приложение** (т.е. произведение, което е предназначено да се използва заедно със свързаното произведение или да го допълва, като напр. ръководство за учителя, музикален съпровод към театрална пиеса или е замислено да бъде приложение или съпроводителен материал към друго произведение, като напр. комплект карти към видеофилм за пътешествие, компютърен диск като приложение към учебник, комплект цветни илюстрации като приложение към текст, еднакви части на комплект).

Обикновено този вид връзки се отразяват в библиографски данни с допълнение към физическото описание, забележки и/или установена точка за достъп за свързаната част, а не с нормативни данни. Връзките – приложение обаче може да се появят в нормативни данни, за да се осигурят препратки *виж и*, особено когато са включени много възплъщения.

Примери

Връзката между произведението, известно като *United States Catalog* и произведението, известно като *Cumulative Book Index*, което е приложение към него.

Връзката между произведението, известно като *The Merchant of Venice* от Уилям Шекспир и произведението, известно като *Incidental Music for Shakespeare's The Merchant of Venice* от Джон Барбисън.

Връзка – продължение

Връзката между едно произведение и друго с различно съдържание, което е негово продължение или предшественик (напр. продължение, периодично издание или серия, което променя заглавието си). Тук не влизат производните произведения, в които е модифицирано съдържанието на по-ранно произведение (вж по-горе *Деривативна връзка*).

Обикновено тази връзка, известна като „хронологична връзка“, се отразява в библиографските данни чрез установена точка за достъп за предходното произведение и/или продължението и/или чрез забележка. В нормативните данни тя се отразява с препратка *виж и* и/или информационна забележка или забележка на каталогизатора. Връзката може да се посочи и ако за свързаните произведения се приеме унифицирана точка за достъп в рамките на контролен запис за „фамилия от произведения“.

Примери

Връзката между произведението, известно като *The Treaty of Amiens* и по-ранния договор, подписан от Великобритания, Франция, Испания и Батавската република, който е негова основа.

Връзката между произведението *Historical dictionaries of Africa* и същото произведение, известно по-късно като *African historical dictionaries*.

Връзка – обща характеристика

Връзка между две произведения/проявления/въплъщения/единици, които, освен другите видове връзки, имат някаква обща характеристика, (напр. един и същ език, цвят на подвързията, издател, една и съща дата на издаване).

Този вид връзка се изразява с обща точка за достъп в библиографски и нормативни данни за свързаните обекти.

5.4. Връзки между различните имена на лица, фамилии, колективни органи и произведения

В рамките на нормативните данни има и редица други видове връзки, които съществуват между конкретни примери от обекта *име* и други, свързани с него имена на обекти, изобразени в горната част на Фигура 2 (*лице, фамилия, колективен орган, произведение, проявление, въплъщение, единица, понятие, предмет, събитие, място*).

Обикновено връзките от тази категория имплицитно се отразяват като връзка *име – име* с препратка *виж* от вариантна форма към установената форма или с препратка *виж и* между свързани установени форми на имена за два или повече свързани обекта.

В Таблица 2 са посочени видове връзки, съществуващи между конкретен пример от име на лице, фамилия, колективен орган или произведение и други имена за тези обекти.

В таблицата са посочени само характерните видове връзки и не се планира разработване на изчерпателна класификация на всички връзки от тази категория, които могат да се отразяват в нормативните данни. Приема се, че за специфичните приложения ще бъдат избирани връзки, които са от значение за тях, затова и не се предвижда връзките да се определят като задължителни или факултативни. (Трябва да се отбележи, че връзките от тази категория, които са специфични за тематичните нормативни данни, не са включени в таблицата).

Определения и примери за всеки тип връзка, изобразен в Таблица 2 са посочени по-долу в т. 5.4.1. – 5.4.4.

Вид на името	Образци на типовете връзки
Име на лице ↔ Име на лице	<ul style="list-style-type: none"> • връзка – предишно име • връзка – по-късно име • връзка – форма на друг език • връзка – друг вариант на името
Име на фамилия ↔ Име на фамилия	<ul style="list-style-type: none"> • връзка – форма на друг език
Наименование на колективен орган ↔ Наименование на колективен орган	<ul style="list-style-type: none"> • връзка – развита форма на името • връзка – акроним/инициали/съкращения • връзка – форма на друг език • връзка – друг вариант на името
Име на произведение ↔ Име на произведение	<ul style="list-style-type: none"> • връзка – форма на друг език • връзка – условно име • връзка – друг вариант на името

Таблица 2. Връзки между различните имена на лица, фамилии, колективни органи и произведения

5.4.1. Връзки между имена на лица

Връзка – предишно име

Връзката между име на лице и името, използвано от него през по-ранен период от живота му.

Примери

Връзката между името на лицето *Benjamin Disraeli, Earl of Beaconsfield*, придобито при получаването на титлата граф и предишното му име *Benjamin Disraeli*.

Връзката между името на лицето *Charlotte Nichols*, получено в резултат на брака и с *Mr. Nichols* и нейното предишно име *Charlotte Bronte*.

Връзка – по-късно име

Връзка между името на лице и името, използвано от него през по-късен период от живота му.

Примери

Връзката между първоначалното име на лицето *Jacques-Anatole Thibault* и неговото по-късно име *Anatole France*.

Връзката между лице, което преди да се омъжи за *Robert Browning* се е наричало *Elizabeth Barrett*, и по-късното име на това лице *Elizabeth Barrett Browning*.

Връзка – форма на друг език

Връзката между име на лице и формата на друг език на името, под което лицето е било известно. Тук се включват преводи на едно име на други езици.

Пример

Връзката между имената на лицето, известно като *Horace* на английски език и като *Quintus Horatius Flaccus* на латински език.

Връзка – друг вариант на името

Връзката между име на лице и няколко други варианти на името като правописни връзки (различен правопис, различия в транслитерацията, в употребата на препинателни знаци, главни и малки букви), връзки, свързани с последователността на думите (инверсии, пермутации), връзки при употреба на алтернативно име/синоним (прякори, прозвища, куртоазни имена).

За някои цели може да е достатъчно просто да се идентифицират всички тези „вариантни форми” на името на лицето и да се свържат с предпочетената форма на това име.

Пример

Връзката между името на лицето, известно като *Babe Ruth* и две други имена, под които това лице е известно – *Bambino* и *Sultan of Swat*.

5.4.2. Връзка между имена на фамилии

Връзка – форма на друг език

Връзката между име на фамилия и форма на име, под което тази фамилия е известна, на друг език.

Пример

Връзката между името на фамилията, известна като *Familie Trapp* на немски език и *Tappin perhe* на фински език.

5.4.3. Връзки между имена на колективни органи

Връзка – развита форма на името

Връзката между наименование на колективен орган и развитата форма на името, под което той е известен.

Пример

Връзката между името на колективния орган, известен като *Abdib* и развитата форма на името му *Associação Brasileira para o desenvolvimento das Industrias de Base*.

Връзка – акроним/инициали/съкращения

Връзката между наименование на колективен орган и акроним, инициали или съкращение, под които той е известен.

Пример

Връзката между наименованието на колективния орган, известен като *United Nations International Children's Emergency Fund* и съкратената форма на името *UNICEF*.

Връзка – форма на друг език

Връзката между наименование на колективен орган и форма на името на друг език, под което той е известен. Отнася се и за преводи на името на колективния орган.

Пример

Връзката между имената на колективния орган, известен като *United Nations* на английски език, *Nations Unies* на френски език и *Организация Объединенных Наций* на руски език.

Връзка – друг вариант на името

Връзката между наименование на колективен орган и наименование, под което той е известен, като правописни връзки (различен правопис, различия в транслитерацията, в употребата на препинателни знаци, главни и малки букви), връзки, свързани с последователността на думите (инверсии, пермутации).

Пример

Връзката между името на колективния орган, известен като *Women of Color Quilters Network* и неговия вариант с различен правопис *Women of Colour Quilters Network*.

5.4.4. Връзка между имена на произведения

Връзка – форма на друг език

Връзката между име на произведение и форма на името на друг език, под която това произведение е известно.

Пример

Връзката между заглавието на произведението, известно като *Pentekostárion* на гръцки език в транслитерирана форма и *Pentecostaire* на френски език.

Връзка – условно име

Връзката между име на произведението и условно име, под което произведението е известно.

Пример

Връзката между името на симфонията на Бетовен, известна като *Eroica* и условното заглавие, под което тя също е известна *Symphonies, no. 3, op. 55 Eb major*.

Връзка – друг вариант на името

Връзката между име на произведение и име, под което то е известно, като правописни връзки (различен правопис, различия в транслитерацията, в употребата на препинателни знаци, главни и малки букви), връзки, свързани с последователността на думите (инверсии, пермутации), връзки при употреба на вариантното заглавие (заглавия на произведението, открити във въплъщения или единици, които включват корично заглавие, заглавие на гърба, надтекстно заглавие, заглавие на контейнера, паралелно заглавие).

Примери

Връзката между имената на произведението, известно като *Hamlet* от Уилям Шекспир и името, което присъства в някои публикации *The Tragicall Historie of Hamlet, Prince of Denmarke*.

Връзката между името на произведението, известно като *Honour This Day* от Alexander Kent и вариантното изписване на името на произведението в някои публикации, *Honor This Day*.

5.5. Връзки между контролирани точки за достъп

В рамките на нормативните данни има и редица други видове връзки, които съществуват между конкретни примери на обекта *контролирана точка за достъп* (т.е. между една точка за достъп и друга, за разлика от връзките, в които участват само име или идентификатор, които са основа на контролираната точка за достъп).

Връзките от тази категория може да се изразяват ясно чрез механизми за свързване като свързани полета и контролни подполета (напр. връзки между форми на една и съща контролирана точка за достъп, представяна на различни азбуки).

Връзките между контролирани точки за достъп, които се отразяват най-често със система от препратки са: паралелна форма на друг език, на друга азбука и според други правила за каталогизация.

Допълнителни връзки съществуват между контролираните точки за достъп за имена на библиографски обекти и точките за достъп за съответните класификационни индекси или предметни термини, отнасящи се за същия обект. Още връзки към дигитализираната версия на един обект може да произтекат и от свързване на точката за достъп *име* с идентификатора на обекта.

Вид на обекта	Вид на връзката
Контролирана точка за достъп ↔ Контролирана точка за достъп	<ul style="list-style-type: none"> • Връзка – паралелна форма на друг език • Връзка – друга азбука • Връзка – други правила за каталогизация • Връзка – име/съответстващ предметен термин или класификационен индекс • Връзка – име/идентификатор

Таблица 3. Връзки между контролирани точки за достъп

По-долу са дадени определения и примери за всяка от тези връзки.

Връзка – паралелна форма на друг език

Връзката между две или повече контролирани точки за достъп, които са създадени като паралелни езикови форми на точка за достъп за установените форми на името на един и същ обект.

Пример

Връзката между контролираната точка за достъп *Library and Archives Canada* като установена форма на английски език и контролираната точка за достъп *Bibliothèque et archives Canada* на френски език.

Връзка – друга азбука

Връзката между две и повече контролирани точки за достъп, които са създадени като форми на друга азбука на точката за достъп за установените форми на името на един и същ обект.

Пример

Връзката между контролираната точка за достъп *Gogol, Nikolai Vasilievitch*, изписана на латиница и контролираната точка за достъп *Гоголь, Николай Васильевич*, изписана на кирилица.

Връзка – други правила за каталогизация

Връзката между две или повече контролирани точки за достъп за установени форми на името на един и същ обект, които са създадени в съответствие с различни правила за каталогизация.

Пример

Връзката между контролираната точка за достъп *Russia (Federation)*, създадена според едни правила за каталогизация и контролираната точка за достъп *Российская Федерация*, създадена според други правила.

Връзка – контролирана точка за достъп/съответстващ предметен термин или класификационен индекс

Връзката между контролираната точка за достъп за името на обект (за лице, фамилия, колективен орган, произведение, проявление, възплъщение, единица, понятие, предмет, събитие, място) и предметен термин от контролиран речник и/или класификационен индекс за този обект. Тук предметният термин и класификационният индекс може да се разглеждат като паралелни имена/идентификатори за името на същия обект.

Примери

Връзката между установената точка за достъп *Library education*, създадена в съответствие с практиката на Списъка от предметни рубрики на Библиотеката на Конгреса на САЩ и съответстващия класификационен индекс от Десетичната класификация на Дюи – 020.7.

Връзката между установената точка за достъп *Gautama Buddha*, създадена в съответствие с AACR2 (Англо-американски правила за описание, 2 прераб. изд.), установената точка за достъп *Gautama Budha*, създадена в съответствие с практиката за формиране на предметните рубрики на Библиотеката на Конгреса и/или съответстващия класификационен индекс по Класификацията на Библиотеката на Конгреса *BQ 860-939*.

Връзка – контролирана точка за достъп/идентификатор

Връзката между контролираната точка за достъп за обект, основана на установената или вариантна форма на името на този обект и идентификатора за този обект.

Пример

Връзката между контролираната точка за достъп *Advances in the history of rhetoric (Online)* и определения за това произведение свързващ ISSN 2536-2426.

6. ЗАДАЧИ НА ПОЛЗВАТЕЛЯ

За целите на това изследване към ползвателите на нормативни данни най-общо се отнасят:

- създатели на нормативни данни, които създават и поддържат такива данни;
- ползватели, които използват нормативна информация чрез пряк достъп до нормативните данни или опосредствано, чрез контролирани точки за достъп (установени форми на име, вариантни форми на име/препратки и т.н.) в каталозите, националните библиографии, други подобни бази данни и т.н.

Дефинирани са четири задачи, които се отнасят до всички потребители:

Намиране

Да намират обект или група от обекти, съответстващи на изложени критерии (т.е. да намират един обект или редица обекти, използвайки като критерии за търсене атрибут, комбинация от атрибути или връзки на обекта) или да изследват света на библиографските обекти с помощта на тези атрибути и връзки.

Идентифициране

Да идентифицират обект (т.е. да потвърждават, че предлаганият обект съответства на търсения, да разграничават два или повече обекта със сходни характеристики) или да потвърждават формата на името, която да се използва като контролирана точка за достъп.

Контекстуализиране

Да определят мястото на лице, колективен орган, произведение и т.н. в контекст. Да изясняват връзката между две или повече лица, колективни органи и т.н. или да определят връзката между лице, колективен орган и т.н. и име, под което това лице, колективен орган и т.н. са известни (напр. духовно име и светско име на лицето).

Обосноваване

Да документират основанието на създателя на нормативните данни за избора на име или форма на името, като основа за контролирана точка за достъп.

В Таблица 4 са съпоставени атрибутите и връзките, дефинирани в т. 4 и 5 с дефинирания набор от задачи на ползвателя. Съпоставянето има за цел да подпомогне изясняването на специфичната(ите) задача(и), които са предназначени да поддържат данните, свързани с всеки атрибут или всяка връзка, дефинирани в модела. Всички възможни употреби на данни, свързани с определен атрибут или връзка са идентифицирани за нуждите на този концептуален модел. За разлика от модела FRBR, тук не е правен опит за оценка или посочване на относителната значимост на всеки атрибут или връзка за определена задача на ползвателя. Задължителният характер на всеки атрибут или връзка трябва да се определя за отделните конкретни приложения.

Забележка: За целите на това изследване със задачата НАМИРАНЕ са съпоставени само онези атрибути, които обикновено се отразяват в контролираните точки за достъп. Възможността да се търси по ключови думи в други данни от записа не е взета под внимание. В такъв случай всеки атрибут би могъл да бъде съпоставен със задачата НАМИРАНЕ.

Обект	Атрибут/Връзка	Н А М И Р А Н Е	И Д Е Н Т И Ф И Ц И Р А Н Е	К О Н Т Е К С Т У А Л И З И Р А Н Е	О Б О С Н О В А В А Н Е
Лице	Връзка – има название/е название на ↔ име	■		■	
	Връзка е означен с/е определен за ↔ идентификатор	■	■		
	Дата, свързана с лицето		■	■	■
	Титла на лицето	■	■		
	Пол*		■		
	Място на раждане*		■		
	Място на смърт*		■		
	Страна*		■		■
	Местоживеене*		■		■
	Принадлежност *		■		
	Адрес*		■		
	Език на лицето*		■		■
	Област на дейност*		■		
	Професия /занимание*		■		
	Биография/история*		■	■	
	Друга информация, свързана с лицето	■	■		
	Връзка – псевдоними ↔ лице*	■		■	
	Връзка – светско име ↔ лице*	■		■	
	Връзка – официална идентичност ↔ лице*	■		■	
	Атрибутивна връзка ↔ лице*	■		■	
	Колаборативна връзка ↔ лице*			■	
	Връзка – брат или сестра ↔ лице*		■	■	
	Връзка – родител/дете ↔ лице*		■	■	
	Връзка на принадлежност ↔ фамилия*		■	■	
	Връзка на принадлежност ↔ колективен орган*			■	
	Връзка – предишно име ↔ име на лице*	■		■	
	Връзка – форма на друг език ↔ име на лице*	■		■	
Фамилия	Връзка „Има название/е название на” ↔ име	■		■	
	Връзка е означен с/е определен за ↔ идентификатор*	■	■		
	Вид на фамилията*	■	■		
	Дати на фамилията*	■	■	■	
	Места, свързани с фамилията*		■	■	
	Област на дейност*		■		

Обект	Атрибут/Връзка	Н А М И Р А Н Е	И Д Е Н Т И Ф И Ц И Р А Н Е	К О Н Т Е К С Т У А Л И З И Р А Н Е	О Б О С Н О В А В А Н Е
	История*		■	■	
	Генеалогична връзка ↔ фамилия			■	
	Връзка на основаване ↔ организация*		■	■	
	Връзка на притежание ↔ организация*		■	■	
	Връзка – форма на друг език ↔ име на фамилията*	■		■	
Колективен орган	Връзка „има название/е название на” ↔ име	■		■	
	Връзка „е означен с/е определен за” ↔ идентификатор	■	■		
	Място, свързано с колективния орган	■	■	■	
	Дата, свързана с колективния орган	■	■	■	
	Език на колективния орган*		■		■
	Адрес*		■		
	Област на дейност*		■		
	История*		■	■	
	Друга информация, свързана с колективния орган	■	■		
	Йерархична връзка ↔ колективен орган*			■	
	Връзка на последователност ↔ колективен орган*			■	
	Връзка – развита форма на името ↔ наименование на колективен орган*	■		■	
	Връзка – акроним/инициали/съкращение” ↔ наименование на колективен орган*	■		■	
	Връзка – форма на друг език ↔ наименование на колективен орган*	■		■	
	Връзка – друг вариант на името ↔ наименование на колективен орган*	■		■	
Произведение	Връзка „има название/ е название на” ↔ име	■		■	
	Връзка „е означен с/е определен за” ↔ идентификатор	■	■		
	Форма на произведението	■	■		
	Дата на произведението	■	■	■	■
	Средство за изпълнение	■	■		
	Тематика на произведението*			■	

Обект	Атрибут/Връзка	Н А М И Р А Н Е	И Д Е Н Т И Ф И Ц И Р А Н Е	К О Н Т Е К С Т У А Л И З И Р А Н Е	О Б О С Н О В А В А Н Е
	Цифрови означения	■	■		
	Тоналност	■	■		
	Място на създаване на производението*		■	■	■
	История		■	■	
	Друга отличителна характеристика	■	■		
	Връзка на еквивалентност ↔ произведение	■	■		
	Деривативна връзка ↔ произведение*			■	
	Дескриптивна връзка ↔ произведение*			■	
	Връзка – цяло – част ↔ произведение		■	■	
	Връзка – приложение (част към част) ↔ произведение*			■	
	Връзка – продължение ↔ произведение*			■	
	Връзка – обща характеристика ↔ произведение*			■	
	Връзка – форма на друг език ↔ име на произведение*	■		■	
	Връзка – условно име ↔ име на произведение*	■	■	■	
	Връзка – друг вариант на името ↔ име на произведение*	■		■	
Проявление	Връзка „Има название/е название на” ↔ име	■	■		
	Връзка „е означен с/е определен за” ↔ идентификатор	■	■		
	Форма на проявлението	■	■		
	Дата на проявлението	■	■		
	Средство за изпълнение на проявлението	■	■		
	Език на проявлението	■	■		
	Техника*		■	■	
	Друга отличителна характеристика	■	■		
Въплъщение	Връзка „Има название/е название на” ↔ име	■	■		
	Връзка „е означен с/е определен за” ↔ идентификатор		■		
	Означение за издание/допълнителен тираж		■		
	Място на публикуване/разпространяване		■		
	Издател/разпространител		■		
	Дата на публикуване/разпространяване		■		

Обект	Атрибут/Връзка	Н А М И Р А Н Е	И Д Е Н Т И Ф И Ц И Р А Н Е	К О Н Т Е К С Т У А Л И З И Р А Н Е	О Б О С Н О В А В А Н Е
	Форма на носителя		■		
	Номерация		■		
Физическа единица	Връзка „има название/е название на” ↔ име	■	■		
	Връзка „е означен с/е определен за” ↔ идентификатор	■	■		
	Местоположение на единицата*		■		
	История на владенето на единицата		■		
	Непосредствен източник на придобиване на единицата		■	■	
Понятие	Връзка „има название/е название на” ↔ име	■		■	
	Връзка „е означен с/е определен за” ↔ идентификатор	■	■		
Предмет	Връзка „има название/е название на” ↔ име	■		■	
	Връзка „е означен с/е определен за” ↔ идентификатор	■	■		
Събитие	Връзка „има название/е название на” ↔ име	■		■	
	Връзка „е означен с/е определен за” ↔ идентификатор	■	■		
Място	Връзка „има название/е название на” ↔ име	■		■	
	Връзка „е означен с/е определен за” ↔ идентификатор	■	■		
Име	Вид на името	■	■	■	
	Низ на знаците в името	■	■	■	
	Обхват на употреба на името			■	
	Дата на употреба на името			■	
	Език на името		■		
	Азбука на името		■		
	Система за транслитерация на името		■		
	Връзка „е основа за/е основана на” ↔ контролирана точка за достъп	■			

Обект	Атрибут/Връзка	Н А М И Р А Н Е	И Д Е Н Т И Ф И Ц И Р А Н Е	К О Н Т Е К С Т У А Л И З И Р А Н Е	О Б О С Н О В А В А Н Е
Идентификатор	Вид на идентификатора		■		
	Връзка „е основа за/е основана на” ↔ контролирана точка за достъп	■			
Контролирана точка за достъп	Вид на контролираната точка за достъп		■		
	Статус на контролираната точка за достъп		■		■
	Означена употреба на контролираната точка за достъп		■	■	
	Неразграничена точка за достъп		■		
	Език на основната точка за достъп		■		
	Език на каталогизацията		■		■
	Азбука на основната точка за достъп		■		
	Азбука на каталогизацията		■		■
	Система за транслитерация на основната точка за достъп		■		
	Система за транслитерация на каталогизацията		■		■
	Източник на контролираната точка за достъп		■		■
	Основна точка за достъп	■	■		
	Допълнение	■	■	■	
	Връзка „е управлявана от/управляват ↔ правила		■		■
	Връзка – „са създадени/модифицирани от/създава/модифицира” ↔ агенция		■		■
	Връзка – паралелна форма на друг език ↔ контролирана точка за достъп за установена форма			■	
	Връзка – форма на друга азбука ↔ контролирана точка за достъп за установена форма			■	
	Връзка – други правила за каталогизация ↔ контролирана точка за достъп за установена форма			■	
	Връзка – контролирана точка за достъп/съответстващ предметен термин или класификационен индекс” ↔ контролирана точка за достъп	■	■	■	

Обект	Атрибут/Връзка	Н А М И Р А Н Е	И Д Е Н Т И Ф И Ц И Р А Н Е	К О Н Т Е К С Т У А Л И З И Р А Н Е	О Б О С Н О В А В А Н Е
	Връзка – контролирана точка за достъп/идентификатор ↔ контролирана точка за достъп	■	■		
Правила	Позоваване на правилата		■	■	■
	Идентификатор за правилата		■		
	Връзка – се прилагат от/прилага ↔ агенция				■
Агенция	Име на агенцията		■		
	Идентификатор на агенцията		■		
	Местоположение на агенцията		■		

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА

-
- ¹ Working Group – Functional Requirements for Subject Authority Records (FRASAR). По-късно тази работна група разработва и публикува концептуалния модел Функционални изисквания към тематичните нормативни данни (Functional Requirements for Subject Authority Data (FRSAD)). Повече данни за състава и дейността на работната група виж на <http://www.ifla.org/node/1297> [достъпна през януари 2013 г.]
- ² Guidelines for authority records and references / revised by the Working Group on GARE Revision. – Second edition. – München: K.G. Saur, 2001.
- ³ Functional requirements for bibliographic records : final report / IFLA Study group on the Functional Requirements for Bibliographic Records. – Munich: K.G. Saur, 1998. – ISBN 3-598-11382-X
Версия с допълнения и корекции от 2009 г. е достъпна на адрес:
http://www.ifla.org/files/cataloguing/frbr/frbr_2008.pdf [достъпна през януари 2013 г.]
- ⁴ Statement of international cataloguing principles. 2009. www.ifla.org/files/cataloguing/icp/ICP-2009_en.pdf
Превод на български Изложение на Международните принципи на каталогизацията
http://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/icp/icp_2009-bg.pdf [достъпна през януари 2013 г.]
- ⁵ UNIMARC manual: authorities format / IFLA UNIMARC Core Activity; ed. by Mirna Willer. 3rd ed. - München: Saur, 2009. – (IFLA Series on Bibliographic Control, 38). ISBN 978-3-598-24286-1
- ⁶ Mandatory data elements for internationally shared resource authority records. Frankfurt-am-Main: IFLA UBCIM, 1998. Достъпно и онлайн: <http://www.ifla.org/VI/3/p1996-2/mlar.htm> [достъпна през януари 2013 г.]
- ⁷ International standard archival authority record for corporate bodies, persons and families. 2nd edition. April 2004, [http://www.icacds.org.uk/eng/ISAAR\(CPF\)2ed.pdf](http://www.icacds.org.uk/eng/ISAAR(CPF)2ed.pdf) [достъпна през януари 2013 г.]
- ⁸ Encoded archival context. November 2004. www.iath.virginia.edu/eac/ [достъпна през януари 2013 г.]
- ⁹ На основата на статията Tillett, Barbara B. “Bibliographic Relationships” in C. A. Bean and R. Green (eds.), Relationships in the Organization of Knowledge. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 2001, p. 19–35.